

JAARVERSLAG 2010

INHOUDSOPGAVE

1	Profiel	4
2	Kerncijfers.....	5
3	Organisatie	6
4	Verslag van het bestuur	8
4.1	Bestuursvergaderingen	8
4.2	Herstelplannen	8
4.3	Dekkingsgraad	9
4.4	Pensioen- en indexatiebeleid	9
4.5	Houdbaarheidstudie	10
4.6	ALM studie	10
4.7	Toezichthouder.....	11
4.8	Uitbesteding vermogensbeheer	11
4.9	Beleggingscommissie	11
4.10	Bestuursorganisatiecommissie	11
4.11	Communicatiecommissie	11
4.12	Risicomanagement en crisisplan	12
4.13	Vacatieregeling	12
4.14	Deelnemersraad.....	13
4.15	Principes van goed pensioenfondsbestuur	13
4.15.1	Deskundigheidsbevordering	13
4.15.2	Evaluatie	13
4.15.3	Intern toezicht	14
4.16	Evaluatie beleggingen.....	15
4.16.1	Externe ontwikkelingen	15
4.16.2	Beleggingen van het fonds	16
4.16.3	Vooruitblik 2011	18
4.17	Toekomstige ontwikkelingen	18
4.17.1	Nieuwe/gewijzigde pensioenregeling.....	18
4.17.2	Communicatie	18
4.17.3	Jaarinkoop 2011	19
4.17.4	Overig.....	19
4.18	Ondertekening van het verslag van het bestuur	19
5	Jaarrekening.....	20
5.1	Balans per 31 december 2010	20
5.2	Staat van baten en lasten over 2010	22
5.3	Kasstroomoverzicht over 2010.....	23
5.4	Toelichting op de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht ..	24
5.4.1	Algemeen	24
5.4.2	Groepsverhoudingen.....	24
5.4.3	Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening	24
5.4.4	Grondslagen voor de waardering van activa en passiva	25
5.4.5	Grondslagen voor de staat van baten en lasten	27
5.4.6	Grondslagen voor opstelling van het kasstroomoverzicht	28

5.5	Toelichting op de onderscheiden posten van de balans.....	29
5.5.1	Activa.....	29
5.5.2	Passiva.....	33
5.5.3	Niet uit de balans blijvende verplichtingen.....	37
5.6	Toelichting op de onderscheiden posten van de staat van baten en lasten.....	38
5.7	Actuariële en bedrijfstechnische analyse over 2010.....	42
5.8	Ondertekening van de jaarrekening.....	43
6	Overige gegevens.....	44
6.1	Resultaatbestemming.....	44
6.2	Gebeurtenissen na balansdatum.....	44
6.3	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant.....	45
6.4	Bevindingen verantwoordingsorgaan 2009.....	46
6.5	Bevindingen verantwoordingsorgaan 2010.....	47
6.6	Actuariële verklaring.....	50
6.7	Lijst met gebruikte afkortingen en begrippen.....	52

1 PROFIEL

Stichting TOTAL Pensioenfonds Nederland, hierna te noemen 'het fonds', is statutair gevestigd te Rotterdam.

Het fonds stelt zich ten doel het, binnen de beschikbare middelen, verlenen van pensioenen aan leden of gewezen leden van het personeel van de aangesloten ondernemingen en aan hen nagelaten betrekkingen.

Als aangesloten ondernemingen zijn bij de oprichting van het fonds de naamloze vennootschappen TOTAL Nederland N.V. (TN) en TOTAL Raffinaderij Nederland N.V. (TRN) toegetreden. De raad van bestuur van TRN of TN kan het fonds verzoeken werknemers van een groepsmaatschappij als deelnemers in het fonds op te nemen. Op verzoek van TN en/of TRN zijn de volgende ondernemingen ook als aangesloten onderneming toegelaten: Combined Refuelling Services (CRS), Mafina B.V., Aardolie Opslag Groningen B.V. (AOG) en TOTAL Gestion Internationale (TGI).

2 KERNCIJFERS

	2010	2009	2008	2007	2006
Deelnemers					
Aantal actieve deelnemers (incl. aspiranten)	649	650	654	648	658
Aantal "slapers"	271	276	274	257	257
Aantal pensioengerechtigden	357	333	309	296	275
Totaal aantallen	1.277	1.259	1.237	1.201	1.190
Verhouding actieven : niet actieven	103%	107%	112%	117%	124%
Pensioenuitvoering - € x 1.000					
Bijdragen van werkgevers en werknemers (€) ¹⁾	6.423	6.317	6.230	5.223	5.238
Incidentele bijdrage	--	184	164	--	--
Gemiddeld per actieve deelnemer (€000)	9,9	9,7	9,5	8,1	8,0
Uitkeringen (excl. AVU)	7.334	6.955	6.263	5.695	5.063
Gemiddelde pensioenuitkering per jaar	20,5	20,9	20,3	19,2	18,4
Feitelijke premie	6.423	6.501	6.394	5.223	5.238
Kostendekkende premie	6.380	6.602	5.957	5.223	5.238
Premie benodigd voor inkoop maximaal opbouwpercentage	7.327	8.117	5.957	6.006	5.238
Beleggingen - € x 1.000					
Vastgoedbeleggingen	28.462	17.112	14.978	17.907	18.308
Aandelen	123.544	92.529	77.098	130.542	130.860
Vastrentende waarden	126.323	117.380	108.117	112.684	87.657
Derivaten	43	0	0	0	0
Overige beleggingen	2.253	3.607	0	0	0
sub-totaal beleggingen	280.625	230.628	200.193	261.133	236.825
Derivaten	-14.272	0	0	0	0
Totaal effecten	266.353	230.628	200.193	261.133	236.825
Beleggingsrendement	13,3%	18,2%	-23,3%	8,3%	11,1%
Benchmark (WM Company)	10,9%	14,2%	-16,6%	3,8%	7,4%
Financiële positie - € x 1.000					
Pensioenvermogen ²⁾	266.381	236.415	201.118	261.727	242.241
Voorwaardelijke overgangsregeling (bestemmingsreserve) ³⁾	0	0	7.431	5.275	5.639
Pensioenverplichtingen ⁴⁾	261.843	234.705	225.061	176.838	180.076
Aanwezige dekkingsgraad ⁵⁾	101,7%	101%	86%	145%	131%
Benodigde dekkingsgraad volgens herstelplan	95,0%	91%	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Minimum vereiste dekkingsgraad	104,2%	104%	105%	105%	105%
Vereiste dekkingsgraad ⁵⁾	120,5%	123%	124%	130%	129%
Reglementvariabelen					
Franchise	€ 14.098	€ 13.881	€ 13.621	€ 13.254	€ 12.931
Franchise minimum	€ 12.673	€ 12.464	€ 12.208	€ 11.872	€ 11.566
Maximum jaarsalaris t.b.v. pensioengrondslag	€ 201.293	€ 196.820	€ 189.950	€ 185.477	€ 181.483
Maximum bedrag tijdelijk nabestaandenpensioen	n.v.t.	€ 3.851	€ 3.851	€ 3.851	€ 3.851
CPI afgeleide prijsindex (30 oktober betreffende jaar)	1,38%	0,40%	2,53%	1,48%	1,25%
Verhoging pensioenen (per 1 januari van volgend jaar)	0%	0%	0%	1,67%	1,25%
<i>Opbouwpercentage pensioenaanspraken actieven:</i>					
- reglement "geboren vóór 1950"	1,59%	1,41%	1,83%	1,83%	1,83%
- reglement "geboren na 1949"	1,74%	1,54%	2,00%	2,00%	2,00%

¹⁾ Per 1/1/2008 is de werkgeverspremie verhoogd van 10,85% naar 12,3% van de salarissom, waarbij aparte facturatie aan de werkgevers voor o.a. expats en kosten TGI kwam te vervallen en verlies op uitvoeringskosten werd goedge maakt.

²⁾ Stichtingskapitaal, reserves en TV.

³⁾ Per 1/1/2009 is de voorwaardelijke overgangsregeling opgenomen onder de pensioenverplichtingen.

⁴⁾ Met ingang van 2007 wordt de TV vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur per 31/12 en de generatietafels. In 2006 is de TV gewaardeerd op basis van een (maximale) rekenrente van 4%.

⁵⁾ Tot en met 2006 betreft dit de APP-dekkingsgraad. De marktwaardedekkinggraad 2006 was 133%. Voor de berekening van de dekkingsgraad is tot 2009 de voorwaardelijke overgangsregeling in mindering gebracht op het pensioenvermogen.

⁶⁾ De door DNB gedefinieerde vereiste dekkingsgraad is de dekkingsgraad waarboven met 97,5% zekerheid kan worden aangenomen dat het fonds binnen één jaar aan de door haar toegezegde aanspraken kan voldoen.

3 ORGANISATIE

Bestuur

Het bestuur bestaat uit acht leden, 4 werkgeversvertegenwoordigers en 4 werknemersvertegenwoordigers. Situatie op 17 februari 2011:

Namens de werkgevers:		Namens de deelnemers:		Aftredend
A. van Schaik	(TRN)	R. Boonman, secretaris	(TRN)	2014
W.P. Lievense	(TRN)	D. Boonstoppel	(TRN)	2011
A. Boef, voorzitter	(TN)	F. Boek	(TN)	2011
A. Visser	(TN)	T. Rinkel	(TN)	2014

In februari 2010 is mevrouw A. Boef afgetreden als werknemersvertegenwoordiger en benoemd als werkgeversvertegenwoordiger (TN). In mei 2010 is mevrouw T. Rinkel benoemd als werknemersvertegenwoordiger voor TN.

Per 1 januari 2011 is mevrouw A. Boef voorzitter geworden in plaats van de heer W. de Veij die op 8 december 2010 is afgetreden.

Per 1 januari 2011 is de heer R. Boonman secretaris geworden in plaats van mevrouw A. Boef. In februari 2011 is de heer W.P. Lievense benoemd namens TRN.

Beleggingscommissie (per 1 januari 2011)

De beleggingscommissie bestaat uit:

- A. Boef, voorzitter
- R. Boonman
- F. Boek
- B. Smits, intern adviseur

Op 1 januari 2011 is mevrouw A. Boef voorzitter van de commissie geworden in plaats van de heer W. de Veij die op 8 december 2010 is afgetreden.

Met ingang van 1 februari 2011 is de heer R. Albrecht aangesteld als extern adviseur van de beleggingscommissie.

De beleggingscommissie wordt ondersteund door een secretaris, de heer G. van Dalen.

Bestuursorganisatiecommissie

De bestuursorganisatiecommissie bestaat uit:

- A. Boef, voorzitter
- A. van Schaik
- P. Smits-Enters

Communicatiecommissie

De communicatiecommissie bestaat uit:

- A. Visser, voorzitter
- D. Boonstoppel
- P. Smits-Enters

Pensioenbureau

G. van Dalen	Hoofd Pensioenbureau
P. Smits-Enters	Administrateur
D. Davidse	Cost Accountant (60%)

Het pensioenbureau is verantwoordelijk voor het beheer en de uitvoering van de pensioenregelingen van het fonds.

Deelnemersraad

H. Slootheer, voorzitter
G. van Tienen, secretaris
G. De Bruin
F. Melcher de Leeuw
G. Drost
R. van der Klooster
F. de Lange
A. Platteeuw
B. Heine
J. Westgeest

Kiesgroep

pensioengerechtigden TRN
pensioengerechtigden TN
pensioengerechtigden TRN
pensioengerechtigden TN
deelnemers TRN
deelnemers TRN
deelnemers TRN
deelnemers TRN
deelnemers TN
deelnemers TN

Op 1 januari 2010 is de heer H. Slootheer voorzitter geworden als opvolger van de heer A. Platteeuw.

Verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan bestaat uit 3 leden, te weten één lid namens de werkgevers, één lid namens de werknemers en één lid namens de pensioengerechtigden. Het verantwoordingsorgaan is onafhankelijk van het bestuur en bespreekt met het bestuur het gevoerde beleid en de resultaten van het beleid. Het verantwoordingsorgaan geeft achteraf een oordeel over het handelen van het bestuur.

De samenstelling van het verantwoordingsorgaan is vanaf 1 januari 2011 geheel vernieuwd en is als volgt:

P. Schuit, voorzitter	namens de werkgevers
E. Cornelis, secretaris	namens de werknemers
H. Slootheer	namens pensioengerechtigden.

Compliance Officer

G. Welting

Actuaris

Mercer (Nederland) B.V.

Certificerend actuaris

Actuva Actuariële Diensten

Accountant

Deloitte Accountants B.V.

4 VERSLAG VAN HET BESTUUR

4.1 Bestuursvergaderingen

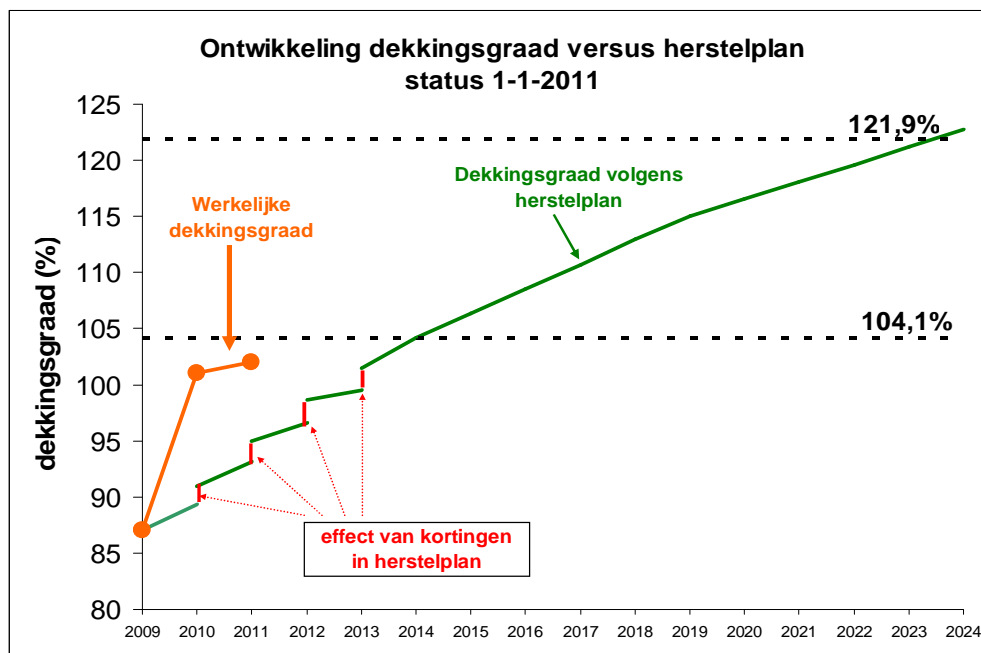
Het bestuur van het fonds heeft in het verslagjaar negenmaal vergaderd. Daarnaast zijn er twee vergaderingen met de deelnemersraad geweest en heeft het bestuur twee brainstormdagen gehouden. Een gedeelte van de twee brainstormdagen is gebruikt voor extra bestuursvergaderingen.

De belangrijkste onderwerpen, die gedurende het verslagjaar in de bestuursvergaderingen zijn besproken, waren:

- Herstelplannen;
- Financiële positie van het fonds;
- Uitbesteding/transitie vermogensbeheer;
- Beleggingsplan 2010-2011;
- Vaststellen jaarverslag 2009;
- Actualisering fondsdocumenten;
- Crisisplan;
- Risicomanagementsysteem;
- Geen indexatie en geen optrek naar eindloon per 1 januari 2011.

4.2 Herstelplannen

In juni 2009 zijn herstelplannen ingediend bij De Nederlandsche Bank (DNB). Het betrof een kortetermijnherstelplan, met als doelstelling een dekkinggraad van minimaal 104,1% (minimum vereist vermogen) per ultimo 2013 en een langetermijnherstelplan, met als doelstelling een dekkinggraad van 121,9% (vereist vermogen) per ultimo 2023. Dit vereist vermogen is gebaseerd op de beleggingsmix van juni 2009. In juli 2009 heeft DNB instemming verleend op de herstelplannen.

Het jaar begon veelbelovend met een dekkinggraad van 100,7%, ruim boven het niveau waarbij het fonds de aanspraken zou moeten korten. Door de daling van de rente en het verminderde vertrouwen in het economisch herstel daalde de dekkinggraad in juni echter naar 96,7%. Hoewel nog ruim boven het door DNB goedgekeurde herstelplan, zag DNB hierin aanleiding om het fonds een brief te sturen waarin werd aangegeven dat alle toekomstige kortingen in een keer per 1 januari 2011 zouden moeten worden uitgevoerd.

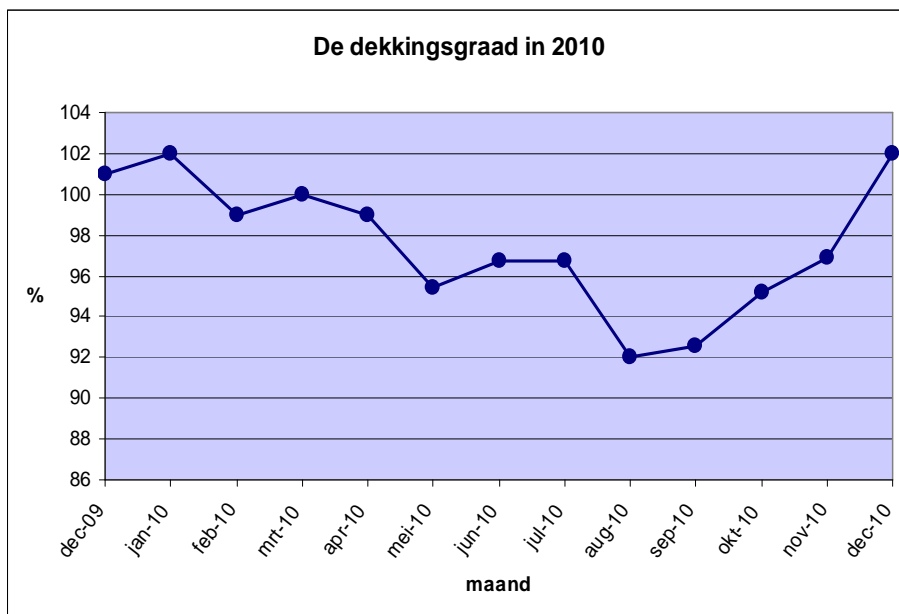

Het fonds heeft daarop aan kunnen tonen dat met de dekkingsgraad van 30 juni 2010 korting niet nodig is. DNB is hiermee akkoord gegaan en afgesproken is dat het oorspronkelijke herstelplan vooralsnog van kracht blijft.

De kans op korten nam sterk toe in de maanden daarna. Augustus was daarbij een dieptepunt, met een dekkingsgraad van 92,0%, wat vooral veroorzaakt werd door de lage rente. Vanaf september is de situatie sterk verbeterd. De rente steeg en het vertrouwen in het economische herstel nam toe en ondanks een verzwaring van de overlevingstafels, steeg de dekkingsgraad ultimo oktober naar 95,5%, ruim boven het minimum om niet tot korten van de pensioenen over te gaan.

De dekkingsgraad eind 2010 lag 6,7% boven het minimum conform het herstelplan.

4.3 Dekkingsgraad

Per 1 januari 2010 bedroeg de dekkingsgraad van het fonds 100,7%. Per 1 januari 2011 bedraagt deze 101,7%. Zoals te zien is in de grafiek bij § 4.2. was het verloop zeer grillig.

Het rendement op de beleggingen is 13,3%. Dit is voornamelijk het gevolg van de stijging van de aandelenkoersen.

De voorziening pensioenverplichtingen (VPV) is gestegen van 235 naar 262 miljoen euro, een toename van 11,4%. Deze toename is vooral veroorzaakt door de daling van de rente (8,8%) en een additionele sterfteverzwaring van 2,4%. Het bestuur heeft besloten om vanaf september 2010 de voorziening te berekenen op basis van ervaringssterfte in plaats van leeftijdsterugstelling. Dit maakt het mogelijk de VPV nauwkeuriger vast te stellen. Het effect hiervan op de dekkingsgraad is klein (0,7% hogere dekkingsgraad ultimo oktober 2010).

Het minimaal vereist vermogen bedraagt 104,2% (2009: 104,1%). Door een hogere afdekking van het renterisico is het vereist vermogen per 1 januari 2011 gedaald naar 120,5% (2009: 123,1%).

4.4 Pensioen- en indexatiebeleid

Vanwege de lage dekkingsgraad heeft het bestuur in december 2010 besloten de ingegane pensioenen en de premievrije pensioenaanspraken niet te indexeren. De prijsindex afgeleid steeg over de periode oktober 2009 – oktober 2010 met 1,38%. Tevens is besloten de opgebouwde pensioenaanspraken niet te verhogen met de algemene loonsverhoging. Uiteraard was optrek naar eindloon ook niet mogelijk.

Voor het fonds geldt dat de kostendekkende premie gelijk moet zijn aan de ontvangen premie van werknemers en werkgevers (feitelijke premie). De actuariële benodigde premie wordt op zodanige wijze vastgesteld dat de kostendekkende premie gelijk is aan de feitelijke premie. De opbouwpercentages (maximaal 2% en 1,83% van de pensioengrondslag) kunnen hierdoor van jaar tot jaar verschillen.

Ook in 2010 was een maximale opbouw niet mogelijk. Er kon slechts 87,1% van het maximum worden ingekocht. Dat betekende voor de deelnemers geboren voor 1950 een jaarinkoop van 1,59% en voor de deelnemers geboren na 1949 een jaarinkoop van 1,74%. Deze inkoop wordt ex-ante vastgesteld.

Kostendekkende premie 2010	6.380	k€
Feitelijke premie 2010	6.423	k€

4.5 Houdbaarheidstudie

Naar aanleiding van de lage dekkingsgraad en het indienen van een herstelplan bij DNB is in 2009 bij het bestuur de vraag gerezen of de huidige regeling, gegeven de ambities en het huidige premieniveau, op de lange termijn houdbaar is. Besloten is de huidige regeling tegen het licht te houden en vooral te kijken naar de (on)mogelijkheden op de lange termijn. Het uitgangspunt is een dekkingsgraad die overeenkomt met het vereist eigen vermogen, dus het herstelplan speelt in deze studie geen rol.

Er is in eerste instantie gesproken met de werkgevers en werknemers apart. De ideeën die uit deze gesprekken zijn voortgekomen, samen met die van het bestuur, vormden de basis voor de houdbaarheidstudie. Het doel van het document was mogelijkheden aan te geven die in het arbeidsvoorwaardenoverleg tussen werkgevers en werknemers kunnen worden gebruikt om de regeling bestendiger te maken voor de lange termijn. Het bestuur van het pensioenfonds is in dit overleg echter geen gesprekspartner.

De belangrijkste conclusies van de studie zijn:

- De huidige regeling is, met de thans afgesproken premie niet houdbaar.
- Om de ambitie van 2% inkoop per jaar te kunnen realiseren, moet de premie ongeveer 15% worden verhoogd.
- Indexatie en optrek pensioenopbouw actieven met de algemene loonsverhoging is slechts gedeeltelijk mogelijk.
- Optrek naar eindloon is niet mogelijk.

Het rapport met deze conclusies is in 2009 aan de werkgevers, de vakbonden en de ondernemingsraad van TN gestuurd. TN en TRN hebben aangegeven 2010 te gebruiken voor een nadere studie en toegezegd hierop in 2011 bij het fonds terug te komen. De ondernemingen zijn in het voorjaar van 2011 in overleg met de sociale partners getreden. Tot op heden zijn er nog geen definitieve beslissingen genomen.

4.6 ALM studie

Een ALM studie is een financiële analyse die de toekomstige ontwikkeling van de solvabiliteit van een pensioenfonds in kaart brengt op basis van de verwachte ontwikkeling van verplichtingen en beleggingen. Het bestuur zal het beleid van het fonds periodiek toetsen op basis van de uitkomsten van een ALM studie. Een dergelijke studie zal minstens eenmaal per drie jaar uitgevoerd worden. De meest recente studie is eind 2009 uitgevoerd door Ortec. Daarnaast is ter toetsing van het beleid in 2009 een continuïteitsanalyse uitgevoerd.

Het fonds heeft een eindloonaambitie. Tot eind 2007 is het fonds daarin geslaagd. Uitgaande van het tekort per 31 december 2008 is de verwachting dat het lang zal duren voordat er weer sprake is van optrek naar eindloonniveau. Uit de continuïteitsanalyse blijkt dat het slechts in een beperkt aantal scenario's mogelijk is binnen 15 jaar op te trekken naar eindloon. In circa 60% van de scenario's kan niet het maximale opbouwpercentage worden gerealiseerd. Uit de continuïteitsanalyse blijkt verder dat de verwachte toeslagrealisatie aan het eind van de prognoseperiode circa 12% bedraagt.

Het bestuur heeft de sociale partners op de hoogte gesteld van de mismatch tussen de ambitie en de financiering daarvan.

4.7 Toezichthouder

In vervolg op het toezichtgesprek met DNB dat plaats vond op 8 oktober 2009, is op 24 juni 2010 in een bestuursvergadering overleg geweest met DNB inzake de voortgang van het plan van aanpak. DNB gaf toen aan dat er vooruitgang was geboekt, maar dat zij meer had verwacht. In januari 2011 is het plan van aanpak afgerond.

Op 17 februari 2011 heeft wederom in een bestuursvergadering overleg met DNB plaatsgevonden. DNB heeft aangegeven dat de verbeteringen duidelijk zichtbaar zijn en dat daarom een uitgebreid onderzoek niet noodzakelijk wordt geacht. DNB zal de voortgang blijven volgen en heeft voorgesteld om eind 2012 weer samen te komen.

4.8 Uitbesteding vermogensbeheer

Het fonds heeft het beheer van het grootste deel van haar vermogen uitbesteed aan een fiduciair vermogensbeheerder. Op 15 april 2010 is een contract met Blue Sky Group ondertekend. Direct daarna is gestart met de transitie van het vermogen. Uitgangspunt hierbij was dat de beleggingskarakteristieken van de portefeuille niet zouden wijzigen. Met deze randvoorwaarde was eind december 2010 79% van de assets overgezet. Het percentage per 31 mei 2011 is circa 92%.

4.9 Beleggingscommissie

De beleggingscommissie heeft in het verslagjaar vijfmaal vergaderd. De belangrijkste onderwerpen, die gedurende het verslagjaar in de vergaderingen zijn besproken, waren:

- Transitie van het vermogen;
- Beleggingsplan 2010-2011;
- Afdekking renterisico;
- Afdekking valutarisico;
- Performancerapportage;
- Extern beleggingsdeskundige.

4.10 Bestuursorganisatiecommissie

Begin 2010 is door het bestuur de bestuursorganisatiecommissie (BOC) ingesteld. Deze commissie heeft in 2010 de Actuariële Bedrijfstechnische Nota (ABTN) en een groot aantal procedures geactualiseerd. Daarnaast heeft de BOC de pensioenreglementen en de statuten aangepast. Na goedkeuring door het bestuur zijn de adviesplichtige documenten naar de betreffende organen (deelnemersraad, verantwoordingsorgaan) gestuurd. Daarnaast is een aantal procedures ter informatie aan de deelnemersraad en het verantwoordingsorgaan verstrekt.

4.11 Communicatiecommissie

De communicatiecommissie stelt jaarlijks een communicatieplan op. Het communicatiebeleid is begin 2010 vastgelegd in de vorm van een procedure. Later in het jaar heeft de bestuursorganisatiecommissie een structuurwijziging aangebracht in een groot aantal fondsprocedures. Hierdoor is het communicatiebeleid onderdeel geworden van de procedure 'Communicatiecommissie'.

De communicatie met de deelnemers is in 2010 van nog groter belang geweest dan in voorgaande jaren. Dit in verband met de herstelplannen en de dreigende korting van de pensioenaanspraken en pensioenrechten. De aankondiging van toenmalig Minister Donner dat mogelijk de pensioenen gekort moesten gaan worden van een 14-tal fondsen (waaronder ons fonds) was voor het fonds het startsein voor een reeks nieuwsbrieven en informatiebijeenkomsten. Ook de bescherming van het imago van zowel de aangesloten ondernemingen als het pensioenfonds had hoge prioriteit.

In 2010 zijn door de communicatiecommissie in totaal 3 nieuwsbrieven en 3 korte nieuwsberichten gepubliceerd. Daarnaast zijn er 5 informatiebijeenkomsten gehouden. De deelnemersbrochure is geactualiseerd en het verkort jaarverslag 2009 is gepubliceerd.

Eind 2010 is de technische aansluiting op het landelijke pensioenregister succesvol afgerond. In januari 2011 is de website van het pensioenregister gelanceerd.

4.12 Risicomanagement en crisisplan

In 2010 heeft het bestuur een uitgebreide risicoanalyse uitgevoerd. De methode die gebruikt is voor de identificatie van risico's is voornamelijk gebaseerd op FIRM (Financiële Instellingen Risicoanalyse Methode). Deze methode wordt door DNB gebruikt bij haar toezicht op financiële instellingen, waaronder pensioenfondsen. In een risicomanagement-matrix zijn de risico's gekwantificeerd en zijn – indien nodig – extra beheersmaatregelen vermeld.

Daarnaast heeft het bestuur een crisisplan opgesteld. Hierin wordt de handelswijze beschreven met betrekking tot mogelijke crisissituaties voor het pensioenfonds.

De belangrijkste risico's en de daarbij behorende genomen acties, zijn hieronder beschreven:

- **Matching-/renterisico:** Om de gevoeligheid voor de fluctuaties in de rente te beperken, heeft het fonds het renterisico voor 75% gematcht met de verplichtingen. De bandbreedte van de rentematch is 70-100%. Als de rentematch stijgt tot boven de 80% zal het bestuur tussentijdse herbalancering overwegen.
- **Valutarisico:** Het fonds heeft het valutarisico van het uitbestede vermogensbeheer vrijwel volledig afgedekt. Het vermogen in vreemde valuta onder eigen beheer (6% van het totale vermogen) is niet afgedekt.
- **Liquiditeitsrisico:** Een beperkt deel van het vermogen is belegd in illiquide waarden zoals niet beursgenoteerd vastgoed. Op 31 december 2010 bedraagt de marktwaarde van de illiquide waarden ongeveer 17 miljoen euro. Aangezien de behoefte aan liquide middelen op korte termijn zeer beperkt is, loopt het fonds hier geen onnodig risico. De inkomende geldstromen (ontvangen premies, dividenden en rentes) zijn hoger dan de uitgaande geldstromen (uitkeringen en kosten).
- **Diversificatie:** Het doel van de beleggingscommissie is onder andere het vinden van alternatieve beleggingen die weinig of niet correleren met de aandelen- of obligatiemarkt. Deze beleggingen zijn beursgenoteerd, met uitzondering van een private equityfonds.
- **Concentratierisico:** Door te beleggen in benchmark gerelateerde beleggingspools is er automatisch sprake van spreiding. Alleen bij vastrentende AAA obligaties zijn hogere concentraties toegestaan.
- **Financieringsrisico:** Het fonds heeft twee inkomstenbronnen, te weten de premie en het resultaat op de beleggingen. De premie is vast (zie hieronder) en de beleggingsresultaten zijn variabel. Het beleggen gebeurt binnen het mandaat dat het bestuur aan BSG heeft gegeven. Het financieringsrisico dat het fonds loopt is minimaal.
- **Premiebeleid:** Aangezien het fonds een CDC-regeling uitvoert, ligt de premie vast. Deze premie is vastgelegd in de uitvoeringsovereenkomst en in principe vast voor een periode van vijf jaar. Door deze vaste premie is het indexatiebeleid afhankelijk van het resultaat op vermogen. Het indexatiebeleid is in de actuarieel bedrijfstechnische nota (ABTN) vastgelegd. De verschillende stappen zijn duidelijk beschreven en gecommuniceerd naar de deelnemers. De mogelijkheden van indexatie hangen af van het behaalde resultaat. Hier loopt het fonds geen risico.
- **Herverzekeringsrisico:** Het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico is herverzekerd door middel van een stop-loss contract bij Zwitserleven. Het eigen risico is 125 % van de premie bij volledige herverzekering.
- **Operationele risico's** De uitvoering van de regeling is gedelegeerd aan het pensioenbureau. Van de fiduciair vermogensbeheerder, die tevens de beleggingsadministratie voert, is een SAS 70-type2 verklaring beschikbaar.

4.13 Vacatieregeling

In 2010 heeft het bestuur besloten een vacatieregeling in te stellen. Met ingang van 1 januari 2011 is deze vacatieregeling van kracht voor werknemersvertegenwoordigers in het bestuur, werknemersvertegenwoordi-

gers en gepensioneerden in de deelnemersraad en werknemersvertegenwoordigers en gepensioneerden in het verantwoordingsorgaan.

4.14 Deelnemersraad

De deelnemersraad is in 2010 tweemaal in een gezamenlijke vergadering met het bestuur van het fonds bijeengekomen. Besproken werd onder andere:

- Financiële situatie van het fonds/herstelplannen;
- Jaarverslag 2009;
- Houdbaarheidstudie;
- Vacatieregeling.

Het overleg tussen bestuur en deelnemersraad vindt plaats op een open wijze. Hiermee draagt de deelnemersraad bij aan het optimaal functioneren van het fonds.

Door het bestuur is in 2010 aan de deelnemersraad advies gevraagd inzake de volgende voorgenomen besluiten:

- ABTN 2010;
- Jaarverslag 2009;
- Vacatieregeling;
- Aanpassing pensioenreglementen;
- Aanpassing reglement deelnemersraad;
- Aanpassing statuten;
- Toeslagverlening.

Een aantal van de door de deelnemersraad gemaakte opmerkingen inzake bovenstaande voorgenomen besluiten zijn door het bestuur overgenomen. De deelnemersraad heeft over alle zaken positief advies uitgebracht.

4.15 Principes van goed pensioenfondsbestuur

Wettelijk is geregeld dat een pensioenfonds maatregelen dient te treffen die goed pensioenfondsbestuur waarborgen. Met de invoering van de Pensioenwet per 1 januari 2007 zijn de principes van de Stichting van de Arbeid (STAR) voor goed pensioenfondsbestuur verankerd in het wettelijk kader.

Het beleid van het fonds is gericht op een integere bedrijfsvoering. De basis hiervoor is vastgelegd in artikel 143 van de Pensioenwet.

De taken en verantwoordelijkheden van het bestuur en de bestuurscommissies zijn vastgelegd in procedures. Het bestuur legt jaarlijks verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan. Het intern toezicht is georganiseerd door middel van een visitatiecommissie.

4.15.1 Deskundigheidsbevordering

Het bestuur heeft in 2010 het deskundigheidsbeleid geactualiseerd. Het hoofddoel van het deskundigheidsbeleid is het bevorderen en waarborgen van de deskundigheid van zowel bestuursleden van het fonds als van de leden van de deelnemersraad en het verantwoordingsorgaan. In de deskundigheidsmatrix zijn de aandachtsgebieden voor de bestuursleden vastgesteld. Aan de hand van de deskundigheidsmatrix wordt jaarlijks een opleidingsplan opgesteld.

Door het volgen van cursussen en seminars en het bijhouden van de actuele ontwikkelingen heeft het bestuur de kennis, het inzicht en het vermogen tot oordeelsvorming verder verbeterd.

In 2010 is er een cursusdag georganiseerd voor leden van de deelnemersraad.

4.15.2 Evaluatie

Eind 2010 heeft het bestuur een zelfevaluatie gedaan. De uitkomsten hiervan zijn begin 2011 in een bestuursvergadering besproken. De scores wijzen uit dat de huidige deskundigheid als voldoende wordt beschouwd, maar dat de gewenste deskundigheid hoger is.

Voor 2011 is een aantal doelstellingen bepaald:

- Procedure voor het inwerken van nieuwe bestuursleden;
- Brainstormdagen meer gebruiken voor verhogen deskundigheid;
- Betere en tijdige informatievoorziening om een goede oordeelsvorming mogelijk te maken.

In 2010 is het bestuur gestart met de beoordeling op commissieniveau.

4.15.3 Intern toezicht

Vanaf 2008 zijn pensioenfondsden verplicht een intern toezichtorgaan te hebben, waarbij gekozen kan worden uit een aantal opties om dit vorm te geven. Stichting TOTAL Pensioenfonds Nederland (TPF) heeft in maart 2007 gekozen voor een visitatiecommissie. Hoewel er verschillende organisaties zijn die visitaties op commerciële basis uitvoeren, heeft ons fonds ervoor gekozen de visitaties uit te laten voeren door deskundigen van een aantal pensioenfondsden uit de regio. Hiertoe is in december 2007 een samenwerkingsverband opgericht tussen een aantal pensioenfondsden.

De visitatiecommissie heeft in februari/maart 2009 een eerste visitatie bij het fonds uitgevoerd. De bevindingen van de visitatiecommissie zijn in de bestuursvergadering van 14 mei 2009 gepresenteerd en zijn vertaald naar actiepunten. De belangrijkste punten betreffen:

- Het verder uitwerken van de klachten- en geschillenregeling en het communicatieplan;
- Het verder uitwerken van bestuursorganisatorische aspecten, zoals schorsing en ontslag, deskundigheidsbevordering, functioneren en taken en bevoegdheden van het dagelijks bestuur;
- Het vermijden van uitvoerende taken van bestuursleden in verband met het voorkomen van “dubbele petten”;
- Het actualiseren van Service Level Agreements;
- Het uitvoeren van een integrale risicoanalyse;
- Het actualiseren van de ALM-studie en het strategisch beleggingsplan.

Bovenstaande punten zijn in 2010 afgehandeld met uitzondering van het actualiseren van de Service Level Agreements. In februari 2011 heeft het bestuur een werkgroep ‘Uitbesteding’ ingesteld. Deze werkgroep zal het uitbestedingsbeleid actualiseren en dit punt meenemen.

4.16 Evaluatie beleggingen

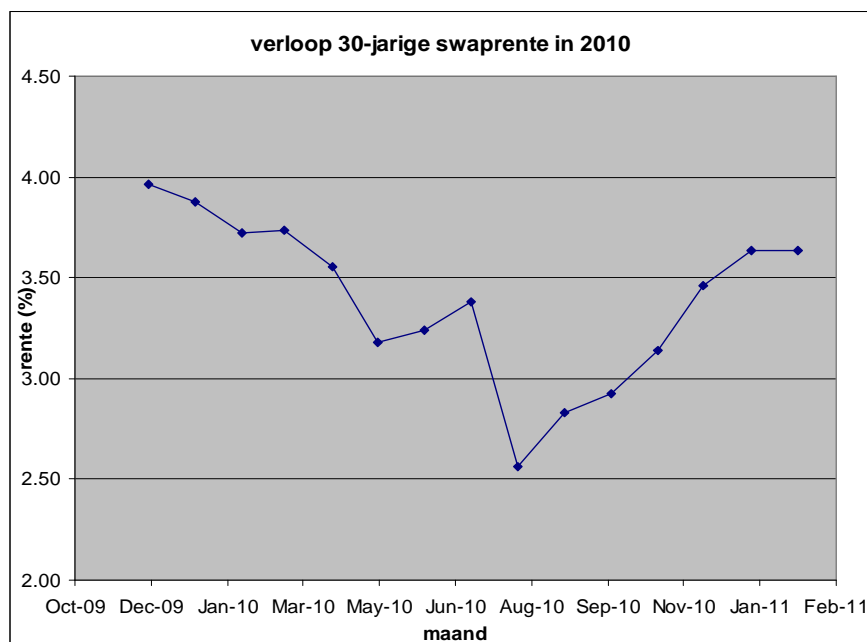
4.16.1 Externe ontwikkelingen

Financiële markten

In de eerste helft van 2010 waren de financieringsproblemen van de Europese overheden bepalend voor het fluctuerende beursklimaat. Vanaf juli ging de aandacht meer uit naar de positieve economische groeivoorzichten. Dit was het gevolg van succesvolle uitgaven van nieuwe staatsobligaties door verschillende overheden en het bekend worden van de meevallende resultaten van de stresstest voor Europese banken.

Vastrentende waarden

De 30 jarige swaprente daalde in 2010 van 4,1% naar uiteindelijk 3,6%. In mei ontstond er een eerste dip als gevolg van de crisis rond Griekenland. De rente op Grieks tienjarig staatspapier steeg toen naar 12,45%. Na enig herstel nam aan het begin van het derde kwartaal de onzekerheid opnieuw toe onder andere door tegenvallende economische cijfers uit de Verenigde Staten. Als gevolg daarvan daalde de swaprente in augustus met 0,9% en schoot door naar 2,55%. Vanaf september nam het vertrouwen in het herstel onder beleggers weer toe, waardoor de vraag naar vastrentend AAA verminderde en de rente weer gestaag is gaan stijgen.

Aandelen

Tot september 2010 was er sprake van een sterk fluctuerend beursklimaat. Onder meer door onzekerheid rondom de financiële toestand van Griekenland en in het verlengde daarvan van de Europese Unie. Na de zomer kwamen beter dan verwachte economische cijfers naar buiten. Daarnaast groeide het vertrouwen door hernieuwd ingrijpen van de Amerikaanse centrale bank. Dit zorgde voor een flinke stijging op de beurzen. Het resultaat van dit alles was een forse jaarwinst voor de wereldwijde aandelenbeurzen.

Vastgoed

Ook voor vastgoed speelde de economische onzekerheid een belangrijke rol in het afgelopen jaar. Ondanks een toename van de onzekerheid besloten steeds meer beleggers om in de tweede helft van 2010 meer in vastgoed te gaan beleggen.

Valuta's

In 2010 daalde de euro ten opzichte van de Amerikaanse dollar met bijna 7% in waarde. Aan het einde van het jaar was de euro 1,34 Amerikaanse dollar waard ten opzichte van 1,43 aan het begin van 2010. Ook ten opzichte van het Britse pond en de yen moest de euro inleveren (respectievelijk met 4% en 23%).

4.16.2 Beleggingen van het fonds

Algemeen

Het doel van het beleggingsbeleid is het leveren van een optimale bijdrage aan het veiligstellen van de pensioenafspraken binnen aanvaardbare risicogrenzen. Het bestuur heeft daartoe de beleggingen gespreid over verschillende beleggingscategorieën. Binnen de verschillende beleggingscategorieën wordt gespreid naar regio's en subcategorieën. Bij de uitvoering van het beleid houdt het bestuur rekening met valutarisico, renterisico en het neerwaartse risico van aandelen en onroerend goed. Zoals al in het jaarverslag over 2009 werd aangegeven is het vermogensbeheer vanaf april 2010 uitbesteed aan Blue Sky Group (BSG). In een door Nomura uitgevoerde transitie is 75% van de beleggingen ondergebracht bij BSG. Het beleid van het fonds is om op termijn alle assets bij BSG onder te brengen.

Strategisch beleggingsbeleid

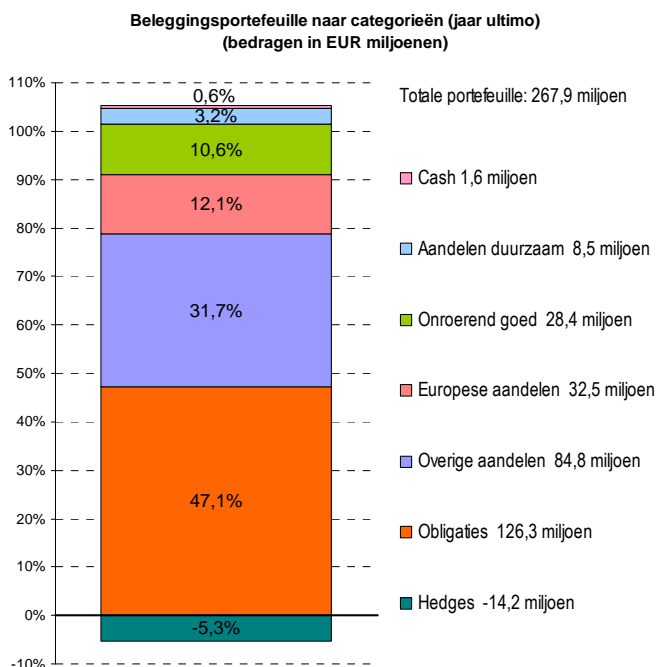
Het beleid van het fonds is er op gericht om op termijn de pensioenen weer te gaan indexeren en de kans op korten van de pensioenen te verkleinen. Dit zorgde ervoor dat het strategische beleggingsbeleid op belangrijke punten is aangepast. Zo is de nominale rentegevoeligheid van de pensioenverplichtingen nu voor 75% afgedekt.

Een belangrijk deel daarvan wordt afgedekt door obligaties met de hoogste kredietwaardigheid, de zogenoemde matching portefeuille. Het restant van het renterisico dekt het fonds vervolgens af door de inzet van nominale renteswaps.

Daarnaast heeft het bestuur besloten om 75% van het valutarisico af te dekken om de bewegingen in de dekkingsgraad te verkleinen.

Tactisch beleid beleggingscategorieën

Het fonds begon het jaar met een onderwogen positie van aandelen ten gunste van obligaties. Er was op dat moment sprake van onzekerheid ten aanzien van de oplopende koersen van risicodragende titels. Niet duidelijk was of de financiële markten daadwerkelijk vooruit liepen op een verbetering van de economische omgeving of dat er slechts sprake was van een tijdelijke opleving.

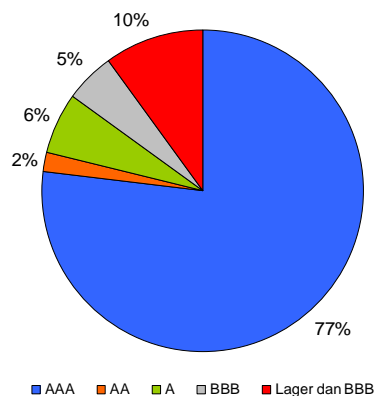
Gedurende het jaar ontstond er meer vertrouwen in een echt economisch herstel. Binnen het mandaat van BSG is overgegaan tot het overwegen van aandelen. Deze positie werd onder meer ingegeven door de zeer lage rentes op Europese staatsobligaties en de aantrekkelijke waarderingen van aandelen en publiek vastgoed. Ook het vertrouwen in een daadkrachtig monetair beleid van de Amerikaanse centrale bank speelde bij deze beleggingsbeslissing een rol. Bij de overgang naar BSG werd een onderwogen positie in aandelen ingenomen ten laste van vastrentende waarden. De onderwogen positie in aandelen is de rest van het jaar aangehouden. Dankzij de goede rendementen op aandelen en de stijgende rente aan het einde van het jaar, leverde het tactische beleid een positieve bijdrage aan het rendement.

Vastrentende waarden

Op de vastrentende waarden is in 2010 een rendement behaald van 10,2%. Gedurende het jaar waren de meer risicovolle posities in de portefeuille overwogen. Op basis van de sterke positie van de emerging markets werd een overweging aangehouden in het schuld papier van de opkomende landen, genoteerd in lokale valuta's. Naast de positieve verwachtingen voor dit marktsegment ging het fonds bovendien uit van een waarde stijging van de valuta's van de opkomende markten ten opzichte van de Amerikaanse dollar. Verder is het gehele jaar een overwogen positie aangehouden in de meer risicovolle Amerikaanse high yield bedrijfsobligaties. De overwogen posities gingen ten koste van de staatsobligaties en de wereldwijde indexleningen. Desondanks bleef de portefeuille een hoge gemiddelde kredietwaardigheid houden.

Vastrentende waarden portefeuille naar kredietwaardigheid (jaar ultimo)

Nominale renteswaps

Het beleid van het fonds is om tenminste 70% van de nominale rentegevoeligheid van de pensioenverplichtingen in 2010 af te dekken. Dit zorgde ervoor dat het fonds in het afgelopen jaar ook in nominale renteswaps is gaan beleggen. Gezien de onzekerheid over de verwachting van het verloop van de rente is de aanschaf van deze renteswaps in 3 fases uitgevoerd: in april is de afdekking van het renterisico verhoogd naar 55%, in juni naar 65% en in september naar 70%. Door de stijging van de rente tussen september en december is de afdekking van het renterisico gestegen naar 80%. Begin 2011 is dit teruggebracht naar 75%. Een stijging van de rente werkt nadelig uit voor de waarde van de renteswaps, maar wordt vervolgens meer dan gecompenseerd door een verlaging van de waarde van de verplichtingen (en vice versa). Door deze afdekking van het renterisico kwam het totale fondsrendement 1,7% lager te liggen.

Aandelen

De aandelenportefeuille behaalde in 2010 een rendement van 19,4%. Met de uitbesteding van het vermogensbeheer aan BSG is het fonds zich meer gaan richten op de verdeling van aandelenrisico's naar regio's in plaats van op thema's te beleggen. De opkomende markten hebben zich snel van de kredietcrisis weten te herstellen en wisten hun weg naar sterke groei weer te vinden. Voor de rest van het jaar is de tactische positie in aandelen min of meer ongewijzigd gebleven. De tactische allocatiebeslissingen voor de aandelenregio's werkten per saldo licht positief uit op het beleggingsresultaat.

Vastgoed

De vastgoedportefeuille behaalde in 2010 een rendement van 12,8%. In 2010 vond er een uitbreiding in de portefeuille plaats naar liquide vastgoedaandelen voor de segmenten Europa, Verenigde Staten en Azië. Hiermee is een aanzet gegeven voor een meer gediversifieerde vastgoedportefeuille. Kantoren en winkels zijn nog onderwogen ten opzichte van woningen en logistiek. Binnen de vastgoedaandelen was naast de positieve verwachtingen voor de regio Azië, de onderwaardering van de aandelen ten opzichte van de onderliggende waarde van het vastgoed ook reden om deze regio te overwegen. Deze overweging hield het fonds de rest van het jaar aan.

Valuta's

De valutaposities van de BSG-fondsen in Amerikaanse dollars, Britse ponden, Japanse yens, Zweedse kronen, Canadese en Australische dollars werden voor 100% afgedekt tegen de euro. De posities in Singapore en Hongkong werden afgedekt met de Amerikaanse dollar.

Rendementsontwikkelingen totale portefeuille

Over 2010 kwam het totaalrendement van het fonds uit op 13,3%. Het portefeuillerendement was daarmee 1,6% hoger dan het rendement van de benchmark. Een afwijking tussen beide vloeit voort uit over- en onderwegingen gedurende het jaar ten opzichte van de benchmark portefeuille, beleggingskosten en implementatie-effecten van de portefeuillemutaties.

Bij de beoordeling van de behaalde rendementen wordt een vergelijking gemaakt met de benchmark portefeuille. Dit is een referentieportefeuille die is toegesneden op de specifieke situatie van het fonds. Bij het bepalen van de strategische verdeling van het fondsvermogen over de beleggingscategorieën en binnen de

beleggingscategorieën over regio's en beleggingsstijlen, worden uitdrukkelijk de verplichtingenstructuur en initiële vermogenspositie meegenomen.

Totaalrendement

	2010 Rendement	2009 Rendement
TOTAL Pensioenfonds Nederland	13,3%	18,2%
Benchmark (BSG)	11,7%	n.v.t.
WM Company (niet gecorrigeerd voor de beleggingsmix)	10,9%	14,2%

4.16.3 Vooruitblik 2011

In 2010 heeft het wereldwijde conjuncturele herstel van de zeer zware crisis uit de eraan voorafgaande jaren zich voortgezet. De opnieuw ongekend omvangrijke overheidsinspanningen op het monetaire en financiële overheidsbeleid, droegen aan het herstel bij. Onze verwachting is dat de autoriteiten hun huidige beleidslijn ongewijzigd laten en dat het economisch herstel ook in 2011 zal doorgaan in een ruwweg vergelijkbaar tempo als in 2010. Met andere woorden een gematigd herstel gezien de diepe terugval tijdens de financiële crisis. Een herstel dat onvoldoende sterk is om enerzijds de werkloosheid in de Westerse wereld beduidend te verminderen, maar anderzijds ook onvoldoende is om de inflatie daar flink aan te wakkeren. Vooral nog is de belangrijkste zorg op dit vlak de oplopende grondstoffenprijzen.

De verwachting is dat de economische groei in de Verenigde Staten in 2011 verder zal kunnen toenemen onder invloed van de forse belastingmaatregelen die onlangs zijn genomen ter stimulering van de economie. De vraag blijft wel in hoeverre zo ook duurzame groei op langere termijn wordt bevorderd.

In Europa daarentegen is het beleid vooral gericht op overheidsbezuinigingen, die juist groeiremmend uitwerken. Bovendien is de schulden crisis in zuidelijk Europa en Ierland nog lang niet opgelost.

De groei van de wereldeconomie zal derhalve in 2011 opnieuw gedragen gaan worden door de opkomende markten, en dan in het bijzonder de landen in Azië. In snel tempo blijven zij marktaandeel winnen op de Westerse wereld, en ook in 2011 zal de groei daar naar verwachting opnieuw fors hoger uitkomen dan in de ontwikkelde wereld. Veel van deze landen hebben immers geen last van de schuldenproblemen die de Westerse wereld in de ban houden. Integendeel: relatief lage schulden, een hoge spaarquote, een jonge, steeds beter opgeleide bevolking en een groeiende middenklasse, lage loonkosten en omvangrijke valutareserves geven hen een fundamenteel veel beter uitgangspunt voor economische groei.

Gegeven de hiervoor geschetste economische verwachtingen moet voor de staatsobligaties op een zeer gematigd rendement worden gerekend. Hetzelfde geldt voor de wereldwijde inflation linked bonds. Beleggingen in bedrijfsobligaties en schuld papier van de opkomende markten zullen naar verwachting licht beter renderen, omdat de 'Fundamentals' voor zowel het bedrijfsleven als voor de opkomende markten er goed uitzien. De huidige economische omgeving, gekenmerkt door monetaire verruiming en dus lage rentes blijft ook gunstig voor aandelen: de vooruitzichten voor aandelen zijn dan ook positief. Pas als de rentes verder omhoog gaan komt er een moment dat aandelen weer een pas op de plaats moeten maken.

4.17 Toekomstige ontwikkelingen

4.17.1 Nieuwe/gewijzigde pensioenregeling

De sociale partners hebben in 2010 aangegeven in 2011 te onderhandelen over een nieuwe c.q. gewijzigde pensioenovereenkomst en pensioenregeling. Het bestuur zal – nadat zij de regeling op uitvoerbaarheid heeft onderzocht – een planning maken voor het invoeren daarvan.

4.17.2 Communicatie

De communicatiecommissie heeft een jaarplan 2011 opgesteld. Enkele punten uit dit plan zijn:

- Verhogen frequentie nieuwsbrieven;
- Organiseren kleine pensioenbijeenkomsten ('UPO lezen', pensioenplanner);
- Opstellen verkort jaarverslag 2010;
- Vernieuwen website.

Daarnaast heeft de communicatiecommissie in 2011 een belangrijke rol bij de communicatie over de nieuwe pensioenregeling.

4.17.3 Jaarinkoop 2011

De te ontvangen premies in 2011 zijn niet voldoende om een volledige jaarinkoop te realiseren. Aangezien het pensioenfonds een collectieve premieregeling uitvoert, heeft het bestuur in mei 2011 besloten het opbouwpercentage voor 2011 vast te stellen op 1,48% (reglement geboren na 1949) en 1,36% (reglement geboren voor 1950).

4.17.4 Overig

In 2011 zal de ABTN opnieuw worden geactualiseerd. Daarnaast zal ook de gedragscode worden geactualiseerd en zullen het uitbestedingsbeleid en het compliancebeleid verder worden uitgewerkt.

4.18 Ondertekening van het verslag van het bestuur

Voorburg, 23 juni 2011

namens het bestuur,

A. Boef
Voorzitter

R. Boonman
Secretaris

5 JAARREKENING

5.1 Balans per 31 december 2010

(Na resultaatbestemming)

	Toelichting nr.	31-12-2010	31-12-2009
		€000	€000
Activa			
Beleggingen			
<i>Beleggingen voor rekening en risico pensioenfonds</i>			
Vastgoedbeleggingen	1	28.462	17.112
Aandelen	2	123.544	92.529
Vastrentende waarden	3	126.323	117.380
Derivaten	4	43	0
Overige beleggingen	5	<u>2.253</u>	<u>3.607</u>
		280.625	230.628
Immateriële vaste activa	6	163	237
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen	7	332	454
Vorderingen en overlopende activa			
Vorderingen inzake beleggingen	8	50	765
Overige vorderingen	9	<u>100</u>	<u>345</u>
		150	1.110
Overige activa			
Liquide middelen	10	2.365	7.919
		<u>283.635</u>	<u>240.348</u>

	Toelichting nr.	31-12-2010	31-12-2009
		€000	€000
Passiva			
Stichtingskapitaal en reserves			
Stichtingskapitaal	11	0	0
Algemene reserve	12	4.538	1.710
Bestemmingsreserve	13	<u>0</u>	<u>0</u>
		4.538	1.710
Technische voorzieningen			
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds	14	261.843	234.705
Overige voorzieningen			
	15	2.047	2.821
Langlopende schulden			
Derivaten	16	14.272	0
Overige schulden en overlopende passiva			
Overige schulden	17	935	1.112
		<u>283.635</u>	<u>240.348</u>
		<u><u>283.635</u></u>	<u><u>240.348</u></u>

5.2 Staat van baten en lasten over 2010

	Toelichting nr.	2010 €000	2009 €000
Baten			
Premiebijdragen			
(van werkgevers en werknemers)	18	6.423	6.501
Overige bijdragen	19	75	82
Beleggingsresultaten risico pensioenfonds	20	32.241	37.137
Saldo overdrachten van rechten	21	-148	-95
Overige baten	22	1	34
		<u>38.592</u>	<u>43.659</u>
Lasten			
Pensioenuitkeringen	23	7.334	6.955
Pensioenuitvoeringskosten	24	810	824
Premies herverzekering	25	45	52
<i>Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds</i>			
Vorming voorziening overgangsregeling 1/1	14	0	7.431
Opslag verhoogde langleventrend	14	0	7.869
Omrekening overlevingstafels	14	6.117	
Pensioenopbouw	14	5.302	5.445
Indexering en overige toeslagen	14	31	254
Rentetoevoeging	14	3.013	5.641
Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten	14	-8.046	-7.584
Wijziging marktrente	14	21.821	-8.385
Mutatie uit hoofde van overdracht van rechten	14	111	-223
Overige mutaties	14	-1.211	-804
Mutatie herverzekeringsdeel	14	122	53
Overige lasten	26	315	478
		<u>35.764</u>	<u>18.006</u>
<i>Saldo van baten en lasten</i>		<u><u>2.828</u></u>	<u><u>25.653</u></u>
Bestemming saldo			
Algemene reserve		<u>2.828</u>	<u>25.653</u>
Totaal saldo van baten en lasten		<u><u>2.828</u></u>	<u><u>25.653</u></u>

5.3 Kasstroomoverzicht over 2010

	2010	2009
	€000	€000
Ontvangen premies	6.357	6.823
Ontvangen in verband met overdracht van rechten	153	15
Ontvangen in verband met AVU	229	1.919
Betaalde pensioenuitkeringen en afkopen	-7.347	-6.846
Betaald in verband met overdracht van rechten	-283	-95
Betaalde uitkeringen in verband met AVU	-1.351	-1.335
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-782	-795
Overige inkomsten	<u>322</u>	<u>27</u>
Kasstroom uit pensioenactiviteiten	-2.702	-287
Verkopen en aflossingen van beleggingen	216.192	76.384
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	6.373	4.413
Aankopen beleggingen	-228.106	-73.932
Betaalde kosten van vermogensbeheer	<u>-409</u>	<u>-437</u>
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten	-5.950	6.428
Investerings immateriële vaste activa	-8	-185
Netto kasstroom	-8.660	5.956
Koers- en omrekeningsverschillen op geldmiddelen	<u>3.106</u>	<u>-4</u>
Mutatie geldmiddelen	<u>-5.554</u>	<u>5.952</u>
Stand per 1 januari	7.919	1.967
Mutatie geldmiddelen	<u>-5.554</u>	<u>5.952</u>
Stand per 31 december	<u>2.365</u>	<u>7.919</u>

5.4 Toelichting op de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht

5.4.1 Algemeen

- **Activiteiten**

Het doel van Stichting TOTAL Pensioenfonds Nederland, statutair gevestigd te Rotterdam is het, binnen de beschikbare middelen, verlenen van pensioenen aan leden of gewezen leden van het personeel van de aangesloten ondernemingen en aan hen nagelaten betrekkingen.

5.4.2 Groepsverhoudingen

- **Verbonden partijen**

Stichting TOTAL Pensioenfonds Nederland heeft de volgende verbonden partijen:

TOTAL Raffinaderij Nederland N.V. gevestigd te Nieuwdorp;
TOTAL Nederland N.V., gevestigd te Voorburg;
Combined Refuelling Services, gevestigd te Schiphol;
Mafina B.V., gevestigd te Rotterdam Europoort;
TOTAL Gestion Internationale, gevestigd te Genève;
Aardolie Opslag Groningen, gevestigd te Groningen.

5.4.3 Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

- **Overeenstemmingsverklaring**

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de bepalingen zoals opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW met inachtneming van het bepaalde in artikel 146 Pensioenwet en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving. Het bestuur heeft op 23 juni 2011 de jaarrekening opgemaakt.

Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Als data vendor voor de fondsen met een beursnotering wordt Bloomberg gebruikt voor de koersen en WM Reuters fixing van 16.00 UK time voor de wisselkoersen.

- **Schattingwijziging**

De nieuwe AG Prognosetafel 2010-2060 (inclusief leeftijdsafhankelijke sterfte correctiefactoren) is administratief per 31 december 2010 ingevoerd. Alle resultaten voor het boekjaar 2010 zijn gebaseerd op de grondslagen (incl. de opslag voor de gestegen levensverwachting van 3,6%) zoals die ultimo boekjaar 2009 voor de vaststelling van de TV zijn toegepast. Deze wijziging leidt tot een totale stijging van de TV van 6.117 (additionele sterfteverzwaring van 2,4%). Vanaf september 2010 wordt de voorziening berekend op basis van ervaringssterfte in plaats van leeftijdterugstelling.

- **Schattingen en veronderstellingen**

Bij het opstellen van de jaarrekening is het gebruik van schattingen en veronderstellingen noodzakelijk. De schattingen en veronderstellingen zijn vooral van invloed op de waardering van de beleggingen en de TV.

- **Transactiekosten**

Transactiekosten bij aankoop van beleggingen worden als onderdeel van de verkrijgingsprijs geactiveerd en worden vervolgens als onderdeel van de waardeveranderingen van beleggingen in de staat

van baten en lasten opgenomen. Transactiekosten bij verkoop van beleggingen worden als onderdeel van de waardeveranderingen verantwoord.

- **Securities lending**

Beleggingen waarvan het juridisch eigendom in het kader van securities lending voor een bepaalde termijn wordt overgedragen, blijven in de balans opgenomen, omdat alle aan de uitgeleende stukken verbonden economische voordelen en nadelen (opbrengsten en waardeveranderingen) ten gunste respectievelijk ten laste van het fonds komen. Het ontvangen onderpand (collateral) bestaat altijd uit triple A staatsobligaties en wordt niet in de balans opgenomen, omdat de daaraan verbonden economische voor- en nadelen voor rekening van de tegenpartij zijn.

- **Omrekening van vreemde valuta's**

Vorderingen, schulden en verplichtingen in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per balansdatum.

Transacties in vreemde valuta's gedurende de verslagperiode worden in de jaarrekening verwerkt tegen de koers op transactiedatum. De uit de omrekening per balansdatum voortvloeiende koersverschillen worden opgenomen in de winst- en verliesrekening.

De koers op balansdatum van de euro ten opzichte van de belangrijkste valuta is:

	2010	2009
Amerikaanse dollar	1,34155	1,43475
Britse pond	0,85685	0,88845

5.4.4 Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

- **Beleggingen**

Beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde, zijnde actuele waarde.

De waardering van participaties in beleggingsinstellingen geschiedt tegen marktwaarde. Voor beursgenoteerde beleggingsinstellingen is dit de marktnotering per balansdatum.

Fondsen in vastgoedbeleggingen

Voor zogenoemde fondsen in vastgoedbeleggingen wordt verwezen naar RJ 213. Waardering in de balans van vastgoedbeleggingen geschiedt tegen reële waarde, gebaseerd op door onafhankelijke deskundigen uitgevoerde taxaties. Indien daartoe aanleiding is, wordt bij de waardering rekening gehouden met de feitelijke verhuursituatie en/of renovatieactiviteiten. Resultaten door een wijziging in de reële waarde worden in de staat van baten en lasten verantwoord.

Beursgenoteerde (indirecte) vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers. Niet beursgenoteerde (indirecte) vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen actuele waarde, zijnde de netto vermogenswaarde van deze vastgoedfondsen.

Aandelen

Beursgenoteerde aandelen en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen worden opgenomen tegen de per balansdatum geldende beurskoers. Niet-beursgenoteerde aandelen en participaties in beleggingsfondsen worden gewaardeerd tegen reële waarde. Dit is de waarde waartegen actief kan worden verhandeld of een verplichting kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen die tot een transactie bereid zijn en die onafhankelijk van elkaar zijn.

Vastrentende waarden

Beursgenoteerde vastrentende waarden en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen worden opgenomen tegen de per balansdatum geldende beurskoers. Indien vastrentende waarden of participaties in beleggingsinstellingen niet beursgenoteerd zijn, wordt gewaardeerd tegen reële waarde. Dit is de waarde waartegen actief kan worden verhandeld of een verplichting kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen die tot een transactie bereid zijn en die onafhankelijk van elkaar zijn. Leningen op schuldbekentenis worden opgenomen tegen nominale waarde.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd tegen reële waarde, zijnde marktwaarde. Voor beursgenoteerde contracten is dit de beursprijs per balansdatum. Voor niet beursgenoteerde contracten is de waardering gebaseerd op recente marktinformatie, als input voor de gehanteerde gangbare waarderingsmodellen, voornamelijk discounted cashflow models.

Overige beleggingen

Overige beleggingen worden opgenomen tegen reële waarde. Dit is de waarde waartegen actief kan worden verhandeld of een verplichting kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen die tot een transactie bereid zijn en die onafhankelijk van elkaar zijn.

- **Herverzekeringsdeel technische voorzieningen**

Uitgaande herverzekeringspremies worden verantwoord in de periode waarop de herverzekering betrekking heeft. Vorderingen uit herverzekeringen op risicobasis worden verantwoord op het moment dat de verzekerde gebeurtenis zich voordoet. Bij de waardering worden de herverzekerde uitkeringen constant gemaakt tegen de rentetermijnstructuur, onder toepassing van de actuariële grondslagen van het pensioenfonds.

Vorderingen uit herverzekeringen worden gelijkgesteld aan de hiertegenover staande voorziening voor pensioenverplichtingen.

- **Immateriële vaste activa**

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. De jaarlijkse afschrijvingen bedragen een vast percentage van de verkrijgingsprijs, zoals nader in de toelichting op de balans is gespecificeerd.

- **Vorderingen en overige overlopende activa**

De vorderingen worden opgenomen tegen nominale waarde, onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid.

- **Technische voorzieningen (TV)**

Voorziening pensioenverplichtingen

De voorziening pensioenverplichtingen wordt opgenomen tegen actuele waarde (marktwaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum (on)voorwaardelijke pensioenverplichtingen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de marktrente, waarvoor de actuele rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door DNB wordt gebruikt.

Het aandeel herverzekeraars is gelijk aan de contante waarde van het van de herverzekeraar te ontvangen netto arbeidsongeschiktheids- en wezenpensioen verhoogd met 2% voor toekomstige administratiekosten.

Voor de deelnemers aan het pensioenreglement van de deelnemers geboren ná 1949 die per 31 december 2005 al deelnemers waren, is een voorwaardelijke overgangsregeling van toepassing. Toekenning van de rechten uit deze overgangsregeling vindt plaats op 31 december 2020 dan wel als de pensioendatum van de deelnemer ligt vóór 31 december 2020, op de pensioendatum van de deelnemer. Bij beëindiging van het deelnemerschap anders dan door pensionering voor 31 december 2020, heeft de deelnemer geen aanspraak op deze voorwaardelijke aanvulling. Voor de financiering van deze aanspraken is een voorziening overgangsregeling gevormd. Jaarlijks kan het bestuur besluiten de aanspraken uit de overgangsregeling te verhogen op basis van een door het bestuur vast te stellen percentage.

Het fonds voert een CDC-regeling uit, waarbij de premie is vastgelegd in een uitvoeringsovereenkomst over een periode van vijf jaar. Door deze vaste premie is het indexatiebeleid afhankelijk van het resultaat op vermogen. De volgende grondslagen en veronderstellingen zijn gebruikt voor de bepaling van de pensioenverplichtingen:

- Financieringsmethodiek: Stortingskoopsommen. Dit betekent dat de netto voorziening pensioenverplichtingen op elk moment gelijk is aan de contante waarde van de verkregen pensioenaanspraken.
- Overlevingsgrondslagen (ultimo 2010): AG prognosetafel 2060, startjaar 2011, met correctietabel "hoog".

- Huwelijksfrequenties (van toepassing bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen voor uitgesteld nabestaandenpensioen voor actieve deelnemers en slapers): Zoals gepubliceerd bij de overlevingstafel van het AG over de waarnemingsperiode 1995-2000. Voor het uitruilbare nabestaandenpensioen is de gehuwdheidsfrequentie op pensioenleeftijd 65 gelijk aan 1.
  - Het leeftijdsverschil tussen man en vrouw wordt op 3 jaar gesteld.
  - Rekenrente DNB/RTS ultimo 2010;
  - Voorziening voor uitgesteld wezenpensioen: 5% van de voorziening van uitgesteld nabestaandenpensioen bij uitgesteld ouderdompensioen.
  - Voorziening voor toekomstige pensioenopbouw arbeidsongeschikten. De contante waarde van de vrijgestelde pensioenopbouw is voor 100% opgenomen in de TV.
  - Opslag voor excassokosten. Ter dekking van administratiekosten wordt 2% van de TV aangehouden.
- **Indexatie**

De op 31 december opgebouwde pensioenrechten van pensioengerechtigden, de op 31 december opgebouwde pensioenaanspraken van de gewezen deelnemers evenals de pensioengrondslagen en de op 31 december opgebouwde pensioenaanspraken van de arbeidsongeschikte deelnemers, kunnen jaarlijks per 1 januari worden geïndexeerd. Het uitgangspunt voor de berekening van de indexatieverhoging voor niet-actieven is het percentage waarmee de "Consumentenprijsindex (CPI) voor alle huishoudens, afgeleide reeks" is gestegen in de hieraan voorafgaande 12-maandelijke periode oktober/oktober.

De op 31 december opgebouwde pensioenaanspraken van de deelnemers kunnen jaarlijks per 1 januari worden geïndexeerd op basis van het bepaalde in de pensioenreglementen. Het bestuur beslist jaarlijks in hoeverre pensioenrechten en pensioenaanspraken kunnen worden aangepast, een en ander op basis van de financiële situatie van het pensioenfonds.

Ter financiering van deze voorwaardelijke indexatietoezegging is geen bestemmingsreserve gevormd en wordt geen premie betaald.

Samenvattend kan worden gesteld dat het indexatiebeleid van het fonds te typeren is conform categorie D1 van de indexatiematrix zoals gepubliceerd door DNB en het ministerie van SZW.

Per 1 januari 2009, 1 januari 2010 en 1 januari 2011 zijn de pensioenrechten en pensioenaanspraken niet geïndexeerd.
  - **Overige voorzieningen**

De voorziening Aanvulling bij Vervroegd Uittreden wordt berekend op basis van de bedragen per 1 januari van het volgende boekjaar en de huidige stand van de AVU-gerechtigden. Uit deze voorziening worden de jaarlijkse suppletie- en garantie-uitkeringen gedaan ten behoeve van de vervroegd gepensioneerden.
  - **Langlopende schulden**

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd tegen reële waarde, zijnde marktwaarde. Voor beursgenoteerde contracten is dit de beursprijs per balansdatum. Voor niet beursgenoteerde contracten is de waardering gebaseerd op recente marktinformatie, als input voor de gehanteerde gangbare waarderingsmodellen, voornamelijk discounted cashflow modellen.

5.4.5 Grondslagen voor de staat van baten en lasten

- **Premiebijdragen**

Onder premiebijdragen van werkgevers en werknemers wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.
- **Overige bijdragen**

De overige bijdragen zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

- **Beleggingsresultaten**
De directe beleggingsopbrengsten bevatten de ontvangen intresten en dividenden op de beleggingen. Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden begrepen:
  - de bij verkoop van effecten gerealiseerde resultaten zijnde het verschil tussen de verkrijgingsprijs en de opbrengst.
  - de mutatie op het ongerealiseerde koersresultaat op effecten.Op de post beleggingsresultaten worden de kosten van het beheer van de beleggingen in mindering gebracht. Transactiekosten zijn gesaldeerd met de gerelateerde beleggingsopbrengsten.
- **Saldo overdrachten van rechten**
De post saldo overdracht van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.
- **Pensioenuitkeringen**
De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.
- **Pensioenuitvoeringskosten**
De pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.
- **Premies herverzekering**
De premies herverzekering zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.
- **Overige baten en lasten**
De overige baten en lasten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

5.4.6 Grondslagen voor opstelling van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

Kasstroomen in vreemde valuta's worden omgerekend tegen een geschatte gemiddelde koers. Koersverschillen betreffende geldmiddelen worden afzonderlijk in het kasstroomoverzicht getoond.

5.5 Toelichting op de onderscheiden posten van de balans

5.5.1 Activa

1) Vastgoedbeleggingen

	<u>2010</u>	<u>2009</u>
	<u>€000</u>	<u>€000</u>
Indirecte vastgoedbeleggingen, zijnde participaties in beleggingsinstellingen die beleggen in vastgoed		
Stand begin boekjaar	17.112	14.978
Herverdeling	0	4.069
Aankopen	9.224	216
Verkopen	0	0
Waardeontwikkeling	<u>2.126</u>	<u>-2.151</u>
Stand einde boekjaar	<u>28.462</u>	<u>17.112</u>
	<u>31-12-2010</u>	<u>31-12-2009</u>
<u>Vastgoedaandelen niet ter vrije beschikking</u>	<u>€000</u>	<u>€000</u>
Securities lending	254	0
ontvangen zekerheden securities lending	272	0

Vanaf de jaarrekening 2010 is het LODH Macquire Infrastructure fonds onder de vastgoedbeleggingen opgenomen in plaats van onder de aandelen. De vergelijkende cijfers zijn aangepast.

2) Aandelen	<u>31-12-2010</u>	<u>31-12-2009</u>
	<u>€000</u>	<u>€000</u>
Private equity	665	290
Beursgenoteerde en niet beursgenoteerde beleggingsinstellingen die beleggen in aandelen	<u>122.879</u>	<u>92.239</u>
Totaal	<u>123.544</u>	<u>92.529</u>
	<u>2010</u>	<u>2009</u>
<u>Private equity</u>	<u>€000</u>	<u>€000</u>
Stand begin boekjaar	290	0
Aankopen	480	401
Verkopen	0	0
Waardeontwikkeling	<u>-105</u>	<u>-111</u>
Stand einde boekjaar	<u>665</u>	<u>290</u>

<u>Beursgenoteerde en niet beursgenoteerde beleggingsinstellingen die beleggen in aandelen</u>	<u>2010</u> <u>€000</u>	<u>2009</u> <u>€000</u>
Stand begin boekjaar	92.239	75.301
Herverdeling	-11.815	-5.069
Aankopen	83.169	9.968
Verkopen	-60.228	-13.796
Waardeontwikkeling	19.514	25.835
Stand einde boekjaar	<u>122.879</u>	<u>92.239</u>
	<u>31-12-2010</u> <u>€000</u>	<u>31-12-2009</u> <u>€000</u>
<u>Aandelen niet ter vrije beschikking</u>		
Securities lending	1.802	0
ontvangen zekerheden securities lending	1.904	0
Zie ook de opmerking bij 1) en 5).		
3) Vastrentende waarden	<u>31-12-2010</u> <u>€000</u>	<u>31-12-2009</u> <u>€000</u>
Obligaties	0	17.737
Beursgenoteerde en niet beursgenoteerde beleggingsinstellingen die beleggen in vastrentende waarden	125.582	93.204
Leningen op schuldbekentenis	741	1.439
Deposito's	0	5.000
Totaal	<u>126.323</u>	<u>117.380</u>
	<u>2010</u> <u>€000</u>	<u>2009</u> <u>€000</u>
<u>Obligaties</u>		
Stand begin boekjaar	17.737	8.894
Aankopen	0	9.064
Verkopen	-19.765	0
Waardeontwikkeling	2.028	-221
Stand einde boekjaar	<u>0</u>	<u>17.737</u>
	<u>2010</u> <u>€000</u>	<u>2009</u> <u>€000</u>
<u>Beursgenoteerde en niet beursgenoteerde beleggingsinstellingen die beleggen in vastrentende waarden</u>		
Stand begin boekjaar	93.204	82.125
Herverdeling	11.814	0
Verstrekkings	135.233	33.750
Verkopen c.q. aflossingen	-117.483	-32.205
Waardeontwikkeling	2.814	9.534
Stand einde boekjaar	<u>125.582</u>	<u>93.204</u>

<u>Leningen op schuldbekentenis</u>	<u>2010</u> <u>€000</u>	<u>2009</u> <u>€000</u>
Stand begin boekjaar	1.439	2.098
Aflossingen	<u>-698</u>	<u>-659</u>
Stand einde boekjaar	<u>741</u>	<u>1.439</u>
<p>Deze lening is verstrekt aan TOTAL Raffinaderij Nederland N.V. Dit betreft een annuïteitenlening tegen een rente van 6%. Ultimo 2011 zal deze lening volledig afgelost zijn.</p>		
<u>Deposito's</u>	<u>2010</u> <u>€000</u>	<u>2009</u> <u>€000</u>
Stand begin boekjaar	5.000	15.000
Aankopen	0	17.800
Verkopen	<u>-5.000</u>	<u>-27.800</u>
Stand einde boekjaar	<u>0</u>	<u>5.000</u>
<u>Obligaties niet ter vrije beschikking</u>	<u>31-12-2010</u> <u>€000</u>	<u>31-12-2009</u> <u>€000</u>
Collateral voor derivatenposities geleverd	<u>15.198</u>	<u>0</u>
4) Derivaten	<u>2010</u> <u>€000</u>	<u>2009</u> <u>€000</u>
<u>Activa</u>		
Valutaderivaten	<u>43</u>	<u>0</u>
5) Overige beleggingen	<u>2010</u> <u>€000</u>	<u>2009</u> <u>€000</u>
<u>Hedge Fund</u>		
Stand begin boekjaar	3.607	1.797
Herverdeling	0	1.000
Aankopen	0	2.867
Verkopen	-1.939	-1.878
Waardeontwikkeling	<u>585</u>	<u>-179</u>
Stand einde boekjaar	<u>2.253</u>	<u>3.607</u>

Vanaf de jaarrekening 2010 zijn Hedge Funds onder de overige beleggingen opgenomen in plaats van onder de aandelen. De vergelijkende cijfers zijn aangepast.

6) Immateriële vaste activa	<u>2010</u> €000	<u>2009</u> €000
Stand begin boekjaar	237	133
Investerings	24	151
Afschrijvingen	<u>-98</u>	<u>-47</u>
Stand einde boekjaar	<u><u>163</u></u>	<u><u>237</u></u>

Dit betreft de kosten van Innovact betreffende het ontwikkelen van een geautomatiseerd systeem voor de deelnemersadministratie. Medio 2009 is het systeem in gebruik genomen. Het afschrijvingspercentage bedraagt 33,3%.

7) Herverzekeringsdeel technische voorzieningen	<u>31-12-2010</u> €000	<u>31-12-2009</u> €000
Verzekering op risicobasis	<u>332</u>	<u>454</u>

De overlijdensrisico's en arbeidsongeschiktheidsrisico's zijn op basis van een stop-loss contract herverzekerd bij Zwitserleven. De overeenkomst is aangegaan voor een periode van vijf jaar, met ingang van 1 januari 2010.

Er worden geen gesepareerde beleggingen aangehouden waardoor er geen sprake is van resultaatdeling van beleggingsresultaten. Ook deelt het fonds niet in de verzekeringstechnische resultaten.

8) Vorderingen inzake beleggingen	<u>31-12-2010</u> €000	<u>31-12-2009</u> €000
Dividendbelasting	50	0
Lopende interest	0	563
Rente beleggersrekeningen en deposito	0	193
Dividend	<u>0</u>	<u>9</u>
Totaal	<u><u>50</u></u>	<u><u>765</u></u>

Alle vorderingen hebben een looptijd van korter dan één jaar.

9) Overige vorderingen	<u>31-12-2010</u> €000	<u>31-12-2009</u> €000
Bijdrage ziektekostenverzekering	61	0
Vorderingen uit hoofde van herverzekering	30	322
Overige vorderingen	<u>9</u>	<u>23</u>
Totaal	<u><u>100</u></u>	<u><u>345</u></u>

Alle vorderingen hebben een looptijd van korter dan één jaar.

10) Overige activa

Liquide middelen.

De liquide middelen staan voor een bedrag van € 1.633 niet ter vrije beschikking van het fonds.

5.5.2 Passiva

STICHTINGSKAPITAAL EN RESERVES

Het minimaal vereist vermogen bedraagt 104,2% (104,1% in 2009). Het vereist vermogen bedraagt 120,5% (123,1% in 2009). Gegeven de dekkingsgraad per 31 december 2010 geldt dat het minimaal vereist vermogen per 31 december 2010 niet aanwezig was. Het vereist vermogen was per 31 december 2010 ook niet aanwezig.

Het vereist vermogen is het vermogen dat behoort bij de evenwichtssituatie van het pensioenfonds. In de evenwichtssituatie is het vermogen zodanig vastgesteld dat met de wettelijke vastgestelde zekerheidsmaat van 97,5% wordt voorkomen dat het fonds binnen een jaar over minder middelen beschikt dan de hoogte van de TV.

Voor een zestal risicofactoren wordt het effect gemeten van een onmiddellijke verandering in het vermogen.

Zoals in onderstaande tabel te zien is, bedraagt het huidige vereist eigen vermogen 120,5%. Op basis van de ALM studie eind 2009 is tot een nieuwe strategische mix besloten. Het verschil is vooral te verklaren door de toename van de afdekking van het renterisico in 2010.

Vaststelling Vereist Vermogen (in miljoenen €)

	huidige ¹⁾	strategische
<u>Risico</u>	<u>mix</u>	<u>mix</u>
Rente	10,2	10,8
Zakelijke waarden	46,5	39,1
Valuta	7,2	7,1
Commodities	0,0	0,0
Krediet	3,2	3,3
Verzekeringstechnisch	8,2	8,2
Vereist Vermogen (S-formule)	53,6	46,9
TV ultimo 2010 ²⁾	261,5	261,5
Percentage	20,5%	17,9%

¹⁾ Met de huidige mix wordt de feitelijke mix per 31-12-2010 bedoeld.

²⁾ De technische voorziening exclusief het herverzekeringsdeel.

Renterisico

Het effect van de meest ongunstige wijziging van de rente (termijnstructuur) volgens een vastgestelde tabel. Doorgaans zal een rentedaling het meest ongunstig zijn. Een daling van de rente leidt tot een verhoging van de TV en tot een waardeinstijging van de vastrentende waarden. Het saldo van deze effecten geeft het renterisico weer. De vastgestelde tabel geeft ook factoren voor een rentestijging, mocht dit het meest ongunstig zijn.

De Inflation Linked Bonds zijn voor 60% meegenomen in de berekening van S1. In het standaardmodel wordt 20% gehanteerd. Gezien de correlatie tussen de rente en de Inflation Linked Bonds wordt het hantieren van 60% verdedigbaar geacht.

Zakelijke waarden risico

Het effect van een daling van de zakelijke waarden aan de hand van een daling van de benchmark voor aandelen met 25% voor beursgenoteerde aandelen in ontwikkelde markten, met 35% voor emerging markets en met 30% voor private equity, en een daling van de benchmark voor direct vastgoed met 15% en indirect vastgoed met 25%. Tussen de hier onderscheiden risico's wordt een correlatie van 0,75 gehanteerd.

Valutarisico

Het effect van een daling van alle valutakoersen ten opzichte van de euro met 20%.

Commodities risico

Het effect van een daling van de benchmark voor commodities met 30%.

Kredietrisico

Het kredietrisico wordt bepaald aan de hand van een daling van de gewogen gemiddelde rentemarge voor het kredietrisico van het fonds met 40%.

Verzekeringstechnisch risico

De verzekeringstechnische risico's betreffen drie risicofactoren die verband houden met sterfte; het procesrisico, de onzekerheid in de sterftetrend en de negatieve stochastische afwijkingen.

De marktwaardedekkingsgraad bedroeg per 31 december 2009 100,7%. De marktwaardedekkingsgraad is toegenomen naar 101,7% per 31 december 2010. De dekkingsgraad wordt als volgt bepaald: (Stichtingskapitaal, reserves en TV) gedeeld door de TV.

Het pensioenfonds heeft in verband met het dekkingstekort medio 2009 het definitieve herstelplan ingediend bij De Nederlandsche Bank.

11) Stichtingskapitaal

Het stichtingskapitaal bedraagt onveranderd € 45,38.

12) Algemene reserve

Het verloop van de algemene reserve is als volgt:

	<u>2010</u>	<u>2009</u>
	<u>€ 000</u>	<u>€ 000</u>
Stand begin boekjaar	1.710	-31.374
Vrijval bestemmingsreserve	<u>0</u>	<u>7.431</u>
	1.710	-23.943
Resultaat bestemming	<u>2.828</u>	<u>25.653</u>
Stand einde boekjaar	<u><u>4.538</u></u>	<u><u>1.710</u></u>

Gezien de huidige positie van het fonds en de lopende herstelplannen, lijkt het op termijn korten van aanspraken/rechten van de deelnemers niet noodzakelijk.

13) Bestemmingsreserve

Het verloop van de bestemmingsreserve is als volgt:

	<u>2010</u>	<u>2009</u>
	<u>€ 000</u>	<u>€ 000</u>
Stand begin boekjaar	0	7.431
Overboeking naar algemene reserve	<u>0</u>	<u>-7.431</u>
Stand einde boekjaar	<u><u>0</u></u>	<u><u>0</u></u>

14) Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

	<u>2010</u>	<u>2009</u>
	<u>€000</u>	<u>€000</u>
Stand begin boekjaar	234.251	224.554
Vorming voorziening overgangsregeling 1/1	0	7.431
Opslag verhoogde langleventrend	0	7.869
Omrekening overlevingstafels	6.117	0
Pensioenopbouw	5.302	5.445
Indexering en overige toeslagen	31	254
Rentetoevoeging	3.013	5.641
Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten	-8.046	-7.584
Wijziging marktrente	21.821	-8.385
Mutatie uit hoofde van overdracht van rechten	111	-223
Overige mutaties	-1.211	-804
Mutatie herverzekeringsdeel	122	53
	<u>261.511</u>	<u>234.251</u>
Herverzekerde pensioenverplichtingen	<u>332</u>	<u>454</u>
Stand einde boekjaar	<u>261.843</u>	<u>234.705</u>
	<u>31-12-2010</u>	<u>31-12-2009</u>
	<u>€000</u>	<u>€000</u>
Actieve deelnemers	130.931	116.061
Inactieve deelnemers "slapers"	15.659	15.940
Pensioengerechtigden	<u>115.253</u>	<u>102.704</u>
Totaal	<u>261.843</u>	<u>234.705</u>
	<u>31-12-2010</u>	<u>31-12-2009</u>
	<u>aantallen</u>	<u>aantallen</u>
Actieve deelnemers	649	650
Inactieve deelnemers "slapers"	271	276
Pensioengerechtigden	<u>357</u>	<u>333</u>
Totaal aantal	<u>1.277</u>	<u>1.259</u>

In de voorziening pensioenverplichtingen is een opslag opgenomen van 2% voor toekomstige administratiekosten. Verder is een opslag opgenomen van twee maal de risicopremie arbeidsongeschiktheid voor het tweejarig uitlooprisico met betrekking tot arbeidsongeschiktheid.

Voor werknemers geboren op of na 1 januari 1950 is een voorwaardelijke aanvulling gegeven op basis van de fiscale ruimte gelegen voor 31 december 2005. De berekeningsmethodiek voor de vaststelling van deze voorwaardelijke aanvulling op de pensioenaanspraken is vastgelegd in het pensioenreglement. De verwerving van deze voorwaardelijke aanvulling vindt plaats op 31 december 2020 dan wel indien pensionering van de deelnemer ligt voor 31 december 2020, de pensioneringsdatum van de deelnemer. Bij uitdiensttreding voor 31 december 2020, heeft de deelnemer geen aanspraak op deze voorwaardelijke aanvulling. De voorwaardelijke pensioenaanspraken behorende bij deze overgangsregeling maken sinds boekjaar 2009 onderdeel uit van de TV. Daarvoor was de voorziening overgangsregeling ondergebracht in een bestemmingsreserve. Per 31 december 2010 bedraagt de voorziening overgangsregeling k€ 8.330 (2009: k€ 7.141).

¹⁾ Dit betreft de voor de voorziening benodigde interest, voor zover deze niet aan de wijziging van de gemiddelde interne rekenrente (zie punt 2) is toe te rekenen.

²⁾ Gemiddelde rekenrente in 2010: 3,5% (2009:3,9%).

15) Overige voorzieningen

De voorziening AVU kan als volgt worden gespecificeerd:	<u>2010</u>	<u>2009</u>
	<u>€000</u>	<u>€000</u>
Stand begin boekjaar	2.821	2.951
Stortingen	575	1.034
Uitkeringen	-1.351	-1.335
Interest minus kostenvergoeding	314	517
Te verrekenen	<u>-312</u>	<u>-346</u>
Stand einde boekjaar	<u>2.047</u>	<u>2.821</u>

16) Derivaten

	<u>2010</u>	<u>2009</u>
	<u>€000</u>	<u>€000</u>
Valutaderivaten	3.339	0
Rentederivaten	<u>10.933</u>	<u>0</u>
Stand einde boekjaar	<u>14.272</u>	<u>0</u>

	<u>2010</u>	<u>2009</u>
	<u>€000</u>	<u>€000</u>
De looptijd van de derivaten kan als volgt worden weergegeven:		
- afwikkeling binnen 1 jaar	1.457	n.v.t.
- afwikkeling tussen 1 en 5 jaar	-321	n.v.t.
- afwikkeling na 5 jaar	13.136	n.v.t.

	<u>2010</u>	<u>2009</u>
	<u>€000</u>	<u>€000</u>
<u>Mutaties valutaderivaten</u>		
Stand begin boekjaar	0	0
Aankopen	0	0
Verkopen en afwikkeling	-4.877	0
Waardeontwikkeling	1.538	0
Totaal	<u>-3.339</u>	<u>0</u>

	<u>2010</u>	<u>2009</u>
	<u>€000</u>	<u>€000</u>
<u>Mutaties rentederivaten</u>		
Stand begin boekjaar	0	0
Aankopen	0	0
Verkopen en afwikkeling	-6.100	0
Waardeontwikkeling	-4.833	0
Totaal	<u>-10.933</u>	<u>0</u>

17) Overige schulden

	<u>31-12-2010</u>	<u>31-12-2009</u>
	<u>€000</u>	<u>€000</u>
Te verrekenen AVU	312	346
Overige schulden	285	281
Belastingen en sociale premies	234	219
Sponsors	38	105
Vooruit ontvangen bedragen	66	60
Bijdrage ziektekostenverzekering	0	101
Totaal	<u>935</u>	<u>1.112</u>

Alle overige schulden hebben een looptijd van korter dan één jaar.
Voor deze schulden zijn geen zekerheden gesteld.

5.5.3 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Investeringsverplichtingen

Vooruitlopend op verwachte inkomende kasstromen bestaan er per balansdatum de volgende investerings- en stortingsverplichtingen (zogenaamde voorbeleggingen):

	2010	2009
Private equity (in K€)	5.117	5.597

De commitment bij het Amsterdam Stedenfonds van circa 10 miljoen euro is per 24 februari 2011 komen te vervallen.

5.6 Toelichting op de onderscheiden posten van de staat van baten en lasten

18) Bijdragen van werkgevers en werknemers	<u>2010</u> <u>€000</u>	<u>2009</u> <u>€000</u>
Bijdragen werkgevers	4.448	4.385
Bijdragen werknemers	<u>1.975</u>	<u>1.932</u>
	6.423	6.317
Premies voorgaande jaren	<u>0</u>	<u>184</u>
Totaal	<u><u>6.423</u></u>	<u><u>6.501</u></u>
	<u>2010</u> <u>€000</u>	<u>2009</u> <u>€000</u>
TOTAL Raffinaderij Nederland N.V.	4.318	4.207
TOTAL Nederland N.V.	1.762	1.773
Mafina	236	225
TOTAL Gestion Internationale	50	50
Aardolie Opslag Groningen	40	44
Combined Refuelling Services	<u>17</u>	<u>18</u>
	<u><u>6.423</u></u>	<u><u>6.317</u></u>
Totale kostendeekkende premie	6.380	6.602
Totale feitelijke premie	6.423	6.501
Totale gedempte premie	n.v.t.	n.v.t.

Toelichting: Gedempte premie is niet van toepassing voor Stichting TOTAL Pensioenfonds Nederland.

De opbouwpercentages bedragen 87% van de maximale opbouwpercentages (1,83% volgens reglement "Geboren voor 1950" en 2% volgens reglement "Geboren na 1949").

Vanaf 2010 worden Mafina en Aardolie Opslag Groningen apart gefactureerd. In 2009 werden de premies voor deze twee ondernemingen nog gefactureerd aan TOTAL Nederland N.V.. De vergelijkende cijfers zijn aangepast.

19) Overige bijdragen	<u>2010</u> <u>€000</u>	<u>2009</u> <u>€000</u>
Uitkeringen uit hoofde van herverzekering	72	82
FVP-bijdrage	<u>3</u>	<u>0</u>
Totaal	<u><u>75</u></u>	<u><u>82</u></u>

20) Beleggingsresultaten risico pensioenfonds	<u>2010</u>	<u>2009</u>
	<u>€000</u>	<u>€000</u>
<i>Dividend en interest:</i>		
Indirecte vastgoedbeleggingen	1.098	838
Beursgenoteerde en niet-beursgenoteerde aandelen	0	3
Beursgenoteerde en niet-beursgenoteerde beleggingsinstellingen die beleggen in aandelen	429	1.043
Obligaties, hypothecaire leningen, leningen op schuldbekentenis en andere waardepapieren met een vaste of variabele rente	474	781
Beursgenoteerde en niet-beursgenoteerde beleggingsinstellingen die beleggen in vastrentende waarden	3.220	1.786
Deposito's en dergelijke	36	262
Interest rate swaps	1.085	0
Liquide middelen	31	65
Overige	38	89
Totaal directe beleggingsopbrengsten	6.411	4.867
Indirecte vastgoedbeleggingen	2.126	-2.152
Beursgenoteerde en niet-beursgenoteerde aandelen	-105	-111
Beursgenoteerde en niet-beursgenoteerde beleggingsinstellingen die beleggen in aandelen	19.514	25.835
Hedge Fund	585	-179
Obligaties, hypothecaire leningen, leningen op schuldbekentenis en andere waardepapieren met een vaste of variabele rente	2.028	-221
Beursgenoteerde en niet-beursgenoteerde beleggingsinstellingen die beleggen in vastrentende waarden	2.814	9.534
Interest rate swaps	-5.608	
Valuta swaps	1.824	0
Liquide middelen ¹⁾	3.106	-4
Totaal indirecte beleggingsopbrengsten	26.284	32.702
Directe en indirecte beleggingsopbrengsten	32.695	37.569
Af: kosten toegerekend aan beleggingen		
- Advieskosten Bureau Bosch t.b.v. fiduciair vermogensbeheer	-15	-76
- ALM-studie	0	-43
- Fiduciair management BSG/Kasbank	-289	-211
- Overig	-150	-102
Totaal	32.241	37.137

¹⁾ Dit resultaat is grotendeels gerealiseerd door valutatransacties in de transitieperiode.

21) Saldo overdrachten van rechten	<u>2010</u>	<u>2009</u>
	<u>€000</u>	<u>€000</u>
Inkomende waardeoverdrachten	135	0
Uitgaande waardeoverdrachten	-283	-95
Totaal	-148	-95

22) Overige baten	<u>2010</u> <u>€000</u>	<u>2009</u> <u>€000</u>
Rente op vorderingen	1	34
Totaal	1	34
23) Pensioenuitkeringen	<u>2010</u> <u>€000</u>	<u>2009</u> <u>€000</u>
<i>Pensioenuitkeringen:</i>		
- ouderdomspensioen	6.191	5.940
- partnerpensioen	1.094	981
- wezenpensioen	49	34
Totaal	7.334	6.955
24) Pensioenuitvoeringskosten	<u>2010</u> <u>€000</u>	<u>2009</u> <u>€000</u>
Salarissen	379	345
Kosten actuaris:		
- advies, jaarwerk en overig	108	203
- herstelplan	23	50
Overige kosten	97	97
Afschrijvingskosten deelnemersadministratie	98	47
Kosten accountant	35	41
Kosten deelnemersadministratie	70	25
Kosten visitatiecommissie	0	16
Totaal	810	824
<u>Specificatie accountantskosten</u>	<u>2010</u> <u>€000</u>	<u>2009</u> <u>€000</u>
Wettelijke controle van de jaarrekening en de verslagstaten	35	41
Andere controle opdrachten	0	0
Andere niet controle diensten	0	0
Fiscale adviesdiensten	0	0
Totaal	35	41

25) Premies herverzekering

Dit betreft betaalde premie aan Zwitserleven.

26) Overige lasten

Dit betreft ontvangen interest verminderd met kostenvergoeding inzake AVU.

Beloningen bestuurders

De voorzitter wordt vanaf 2008 betaald door het fonds. De werkgever vergoedt de kosten hiervoor door middel van de werkgeverspremie. Samen met de uitvoeringsovereenkomst wordt elke 5 jaar bepaald of de vergoeding hiervoor afdoende is.

De overige bestuursleden ontvangen geen vergoeding voor hun werkzaamheden voor TPF.

Gemiddeld aantal personeelsleden

Bij het fonds zijn geen werknemers in dienst (2009: nihil). Aan de stichting zijn wel gemiddeld 4 personen (3,1 voltijdequivalenten) doorbelast vanuit de aangesloten ondernemingen (2,9 voltijdequivalenten in 2009).

5.7 Actuariële en bedrijfstechnische analyse over 2010

	2010	2009
	€000	€000
Directe en indirecte beleggingsopbrengsten	32.241	37.137
Aanpassing rekenrente	-21.821	8.385
Af: actuariële benodigde rente	<u>-3.355</u>	<u>-6.185</u>
Resultaat op beleggingen	7.065	39.337
Beschikbaar voor ex- en incasso	810	824
Af: pensioenuitvoeringskosten	<u>-810</u>	<u>-824</u>
Resultaat op kosten	0	0
Resultaat op premie	1.121	1.056
Resultaat op sterfte	315	-532
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	375	185
Resultaat op mutaties	<u>100</u>	<u>134</u>
Resultaat op premie, sterfte, arbeidsongeschiktheid en mutaties	1.911	843
Wijziging overlevingstafels/sterftetafel	-6.117	-7.869
Vorming voorziening overgangsregeling	<u>0</u>	<u>-7.431</u>
Vermeerdering voorziening pensioenverplichtingen door bijzondere zaken	-6.117	-15.300
Vermeerdering voorziening pensioenverplichtingen door wijzigingen van de pensioenregeling en/of van het pensioenbureau		
- Overige mutaties	-31	-254
Overige resultaten	<u>0</u>	<u>1.027</u>
	<u>2.828</u>	<u>25.653</u>

5.8 Ondertekening van de jaarrekening

Voorburg, 23 juni 2011,
namens het bestuur,

A. Boef
Voorzitter

R. Boonman
Secretaris

6 OVERIGE GEGEVENS

6.1 Resultaatbestemming

Het bestuur van het pensioenfonds stelt voor de winst over het boekjaar ad € 2.828.000 als volgt te bestemmen:

- ten gunste van de algemene reserve   €   2.828.000

Dit voorstel is, vooruitlopend op de goedkeuring van het bestuur van het pensioenfonds, in de jaarrekening verwerkt.

6.2 Gebeurtenissen na balansdatum

- **Start waardeoverdrachten**

Vanaf 31 december 2010 ligt de dekkingsgraad van het fonds boven 100%. Dit betekent dat de procedures voor waardeoverdrachten begin 2011 weer zijn opgestart. De verwachte impact op de TV is neutraal.

- **Dekkingsgraad**

Op 31 mei 2011 was de dekkingsgraad 104,2%. De stijging van de dekkingsgraad ten opzichte van 31 december 2010 is veroorzaakt door een lichte stijging van de rente (0,1%) en de behaalde positieve beleggingsresultaten.

6.3 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

6.4 Bevindingen verantwoordingsorgaan 2009

- Het verantwoordingsorgaan heeft aangegeven dat de uitvoering van het toeslagbeleid nadere analyse behoeft. Als gevolg van de toepassing ervan in 2009 alsmede de beperking in de aanvulling tot de reglementaire opbouwpercentages en het niet optrekken tot eindloonniveau kunnen (in combinatie) onevenwichtigheden ontstaan tussen verschillende groepen van belanghebbenden.
- Het verantwoordingsorgaan heeft geconstateerd dat het kostenbudget is overschreden en heeft het bestuur in overweging gegeven om de kostenontwikkeling gedurende het jaar frequenter te controleren ter vermindering van budgetoverschrijdingen.
- Voor het verantwoordingsorgaan blijft de deskundigheid van bestuursleden een belangrijk aandachtspunt, evenals een duidelijke taakafbakening tussen de leden.
- Het verantwoordingsorgaan is voor het overige van mening dat het bestuur over de verslagperiode 2009 een evenwichtig beleid heeft gevoerd.

Reactie van het bestuur

- Het bestuur is op de hoogte van deze problematiek, doch het beleid is op dit punt niet verder uitgesplitst aangezien dit inherent aan de pensioenregeling is.
- De kosten worden inmiddels per kwartaal opgevolgd. Overigens kunnen er gegronde redenen zijn voor een budgetoverschrijding. De uitvoeringskosten in 2009 zijn gestegen ten opzichte van 2008, wat voornamelijk is toe te schrijven aan de extra werkzaamheden in verband met het herstelplan.
- Aan de deskundigheid van bestuursleden en een duidelijke taakafbakening van de bestuursleden is in 2010 hard gewerkt. Naast een beleggingscommissie bestaat er inmiddels een communicatiecommissie en een bestuursorganisatiecommissie. De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van deze commissies zijn vastgelegd in procedures.

6.5 Bevindingen verantwoordingsorgaan 2010

Het verantwoordingsorgaan (VO) van het fonds is per 1 januari 2008 ingesteld. De leden van het VO hebben een zittingstermijn van 3 jaar, waarbij is bepaald dat aftredende leden terstond herkiesbaar zijn. Met ingang van 1 januari 2011 is de bezetting van het VO geheel gewijzigd. Het VO is samengesteld uit 3 leden, één lid wordt voor benoeming voorgedragen door TN en TRN gezamenlijk, één lid uit of namens de werknemersvertegenwoordiging in de deelnemersraad en één lid uit of namens de pensioengerechtigden in de deelnemersraad. Op 1 januari 2011 is het reglement VO aangepast.

In het overleg tussen het bestuur en het VO dat over het boekjaar 2010 en de lopende ontwikkelingen is gehouden zijn de volgende onderwerpen aan de orde geweest:

- Beleid, vastgelegd in de notulen;
- Waarborgen voor interne beheersing;
- Financiële en actuariële analyses;
- Reactie en beleid bestuur op kredietcrisis en de gevolgen voor de dekkingsgraad;
- Herstelplan;
- Deskundigheidsbevordering;
- Bemensing van het bestuur;
- Vooruitzichten.

Het VO heeft in het kader van haar taakuitoefening kennisgenomen van het jaarverslag en de jaarrekening, notulen van bestuursvergaderingen, de beleggingscommissievergaderingen, het rapport van de certificerend actuaris en overige documenten. Het VO heeft het niet nodig geacht extra overleg te hebben met de accountant, de actuaris of met overige deskundigen.

Bevindingen

Het VO heeft naar aanleiding van haar werkzaamheden de volgende bevindingen:

Organisatie:

- Het bestuur heeft in 2010 de beschrijvingen van de diverse processen binnen de organisatie verder beschreven en uitgewerkt.
- Gedurende een periode van ongeveer een half jaar is er geen werknemersafgevaardigde van TN in het bestuur geweest. Wij hopen dat dit niet een structureel vertegenwoordigingsprobleem is.
- Uit de notulen van de bestuursvergaderingen worden vele actiepunten opgenomen die regelmatig worden verschoven. Is dit vanwege onrealistische planning en personele bezetting? Het VO krijgt de indruk dat bestuursleden niet genoeg tijd nemen of krijgen om hun taak naar behoren te kunnen uitvoeren.
- Door de problemen met betrekking tot ondermeer de dekkingsgraad is communicatie met de diverse stakeholders van essentieel belang. Toch blijkt dat er deelnemers zijn die zich niet bij het fonds betrokken voelen. Is informatie door middel van nieuwsbrieven, presentaties en van de website van het pensioenfonds wel voldoende?

Beleggingen:

- Over vermogensbeheer, financiële transacties en bespreking van de beleggingsportefeuille wordt te weinig vastgelegd in de notulen. Tevens blijkt niet uit de notulen wat de bandbreedtes voor de diverse soorten beleggingen zijn. Er vindt onvoldoende vastlegging van de argumenten/onderbouwingen plaats op basis waarvan beleggingsbeslissingen worden genomen.
- In 2010 is overgegaan tot het uitbesteden van het vermogensbeheer. Uit de notulen blijkt niet hoeveel de uiteindelijke beheerskosten bedragen.
- De trage acties voor het afdekken van renterisico's verdient een punt van aandacht, daar er geen duidelijke strategie is vastgelegd of beschreven in de notulen.
- De notulen van de beleggingscommissie zijn ingewikkelde financieel technische overzichten, welke zijn opgesteld door en voor specialisten. Het blijkt dat deze notulen niet naar alle bestuursleden worden verzonden. Het VO adviseert dit wel te doen. Echter de opzet en inhoud dient te worden aangepast, zodat besluiten, argumenten en ontwikkelingen met betrekking tot beleggingen door alle bestuursleden kunnen worden gevolgd.

Relatie met DNB:

- Uit de briefwisseling met DNB blijkt dat er een intensief en constructief overleg plaatsvindt met het bestuur.

Jaarverslag:

- Het VO vindt dat de leesbaarheid van het 2010 jaarverslag duidelijker is ten opzichte van 2009. Zowel de structuur als de informatie geven een helderder beeld van het verslagjaar.

Conclusie

Als afronding is op 8 juni 2011 in een gezamenlijk overleg met een delegatie van het bestuur verantwoording afgelegd over het in 2010 gevoerde beleid. Het VO spreekt zijn waardering uit over het in 2010 gevoerde beleid. Daarnaast is er reden voor bezorgdheid voor de toekomst van het pensioenstelsel.

Het VO heeft in 2011 kennis genomen van de notulen van de bestuursvergaderingen en naar aanleiding daarvan opgevraagde gegevens, de inhoud van het jaarverslag, van de verstrekte mondelinge toelichtingen door het bestuur en van het rapport van de certificerend actuaaris. Verder van andere stukken waaruit het handelen van het bestuur, het door het bestuur gevoerde beleid en de gemaakte beleidskeuzes blijken.

Op basis hiervan is het VO als geheel van oordeel dat in het verslagjaar door het bestuur is gestreefd naar een evenwichtig beleid om op een juiste wijze rekening te houden met de belangen van de deelnemers, de pensioengerechtigden, de gewezen deelnemers en de werkgever.

Met betrekking tot de houdbaarheid van het huidige pensioenstelsel vindt het VO dat het bestuur binnen de mogelijkheden zijn uiterste best heeft gedaan. In november 2009 heeft het bestuur de werkgever mogelijke voorstellen aangedragen waarover nog geen overeenstemming is bereikt.

Het VO dankt het bestuur, de deelnemersraad en de medewerkers van het pensioenbureau voor het vele werk dat is verzet en de constructieve wijze waarop door alle betrokkenen in 2010 is samengewerkt.

Voorburg, 8 juni 2011

P. Schuit, voorzitter

Reactie van het bestuur

• **Organisatie**

De werkzaamheden en de deskundigheid die het besturen van een pensioenfonds met zich meebrengen zijn de afgelopen jaren sterk toegenomen. Het fonds is dan ook voornemens om in de komende uitvoeringsovereenkomst een aantal zaken op te nemen met betrekking tot beschikbaarheid en deskundigheid van bestuurders.

De betrokkenheid van de deelnemers bij het pensioenfonds is een continu punt van aandacht voor het bestuur. Er wordt bijvoorbeeld gebruik gemaakt van een lezersgroep, samengesteld uit deelnemers, om de leesbaarheid en begrijpelijkheid van diverse publicaties te beoordelen. Eind 2010 is gestart met een enquête onder nieuwe deelnemers over de startbrief met de daarbijbehorende pensioenbrochure. Daarnaast zal in 2011 de website van het pensioenfonds volledig vernieuwd worden.

• **Beleggingen**

Bij de uitbesteding van het vermogensbeheer (voorjaar 2010) zijn in eerste instantie alleen assets overgegaan naar BSG waarvoor gelijkwaardige pools beschikbaar waren. In verband met de geplande transitie is het beleggingsbeleid voor 2010 niet gewijzigd ten opzichte van het jaar ervoor.

De beheerkosten van het vermogen zijn binnen het bestuur uitgebreid besproken. De afgesproken fees met BSG zijn terug te vinden in de notulen van de bestuursvergadering van 11 maart 2010.

In februari 2010 heeft het bestuur besloten om in 3 stappen de afdekking van het renterisico te verhogen. Dit is vastgelegd in de notulen van 17 februari 2010.

Op uw advies zullen in 2011 de notulen van de BC aan alle bestuurders gestuurd worden. De opzet en inhoud van deze notulen zal een aandachtspunt zijn voor de BC.

Het bestuur dankt het Verantwoordingsorgaan voor de prettige samenwerking.

Nieuwdorp, 23 juni 2011

6.6 Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Total Pensioenfonds Nederland te Nieuwdorp is aan Actuva Actuariële Diensten de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2010.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds.

Voor de toetsing van de fondsmiddelen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

In overeenstemming met de richtlijn "Samenwerking tussen accountant en actuaris ter zake van de controle van verantwoordingen van verzekeringsinstellingen" heeft de accountant van het pensioenfonds mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid en de volledigheid van de administratieve basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeelsvorming van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds verstrekte administratieve basisgegevens en de bevindingen van de accountant ten aanzien hiervan zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt voor mijn beoordelingswerkzaamheden heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht:

- heb ik ondermeer onderzocht of de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld, en
- heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten. Ik heb mij een oordeel gevormd over de waarschijnlijkheid waarmee het pensioenfonds de tot balansdatum aangegane verplichtingen kan nakomen, mede in aanmerking nemend het financieel beleid van het pensioenfonds.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen. Gemeten naar de wettelijke maatstaf is ten aanzien van de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, sprake van een dekkingstekort.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van de artikelen 131 en 132, gezien het dekkingstekort van het fonds. De vermogenspositie van Stichting Total Pensioenfonds Nederland is naar mijn mening slecht vanwege het dekkingstekort.

Volendam, 23 juni 2011
drs. J.H.H. Tuijp, AAG

verbonden aan
Actuva Actuariële Diensten

6.7 Lijst met gebruikte afkortingen en begrippen

ABTN	Actuarieel en Bedrijfstechnische Nota. Een wettelijk voorgeschreven nota waarin de hoofdlijnen van de pensioenregeling, de actuariële grondslagen, de financieringsopzet, de sturingsmiddelen, het beleggingsbeleid en de organisatorische opzet van een pensioenfonds zijn beschreven.
Actuariële analyse	In een actuariële analyse analyseert een actuaaris de resultaten naar verschillen tussen de werkelijke ontwikkelingen en de actuariële grondslagen.
Actuariële grondslagen	Veronderstellingen over onder meer rekenrente, kansen (waaronder levensverwachting) en kosten die een actuaaris hanteert bij berekening van de pensioenverplichtingen en de pensioenpremie.
AG	Actuarieel Genootschap. Beroepsvereniging van actuarissen in Nederland.
ALM	Asset Liability Management. Een methode om modelmatig de samenstelling van de strategische beleggingsportefeuille af te stemmen op de samenstelling van de pensioenverplichtingen.
ALM-studie	Studie waarbij in onderlinge samenhang de ontwikkeling van de beleggingen en de pensioenverplichtingen wordt geanalyseerd ter toetsing van het premiebeleid, indexeringsbeleid en beleggingsbeleid.
AVU	Aanvulling bij vervroegd uitreden. Tijdelijke aanvullende regeling van de werkgevers voor deelnemers geboren vóór 1950.
Benchmark	Objectieve maatstaf voor prestaties met betrekking tot bijvoorbeeld beleggingsperformance, kosten of serviceniveau.
BSG	Blue Sky Group, gevestigd te Amstelveen.
CDC	Collective Defined Contribution.
Continuïteitsanalyse	Analyse gericht op het verkrijgen van inzicht in de financiële risico's op lange termijn en de sturingskracht van de beleidsinstrumenten (premiebeleid, indexeringsbeleid en beleggingsbeleid). De analyse laat zien of een pensioenfonds bij huidige beleid op de lange termijn aan de pensioenverplichtingen kan voldoen. De continuïteitsanalyse is onderdeel van het FTK.
Collateral management	Uitwisseling van onderpand met het doel om kredietrisico op tegenpartijen uit hoofde van onderhandse derivatentransacties te beperken.
CPI	Consumentenprijsindex. Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek.
Derivaten	Van effecten afgeleide financiële instrumenten die geen of een geringe vermogensoverdracht kennen, zoals opties, futures en swaps. De prijsontwikkeling is (mede) afhankelijk van de prijsontwikkeling van de onderliggende waarde.
DNB	De Nederlandsche Bank, gevestigd te Amsterdam. Toezichthouder die verantwoordelijk is voor het prudentiële en materiële toezicht op onder meer pensioenfondsen.
FIRM	Financiële Instellingen Risicoanalyse Methode
FTK	Financieel Toetsingskader. Methodiek voor de toetsing van de financiële opzet en financiële positie van pensioenfondsen en verzekeraars door DNB.
Indexering	Aanpassing van opgebouwde pensioenrechten en/of pensioenaanspraken op basis van prijs- of loonontwikkeling.

Inflation linked bonds	Obligaties waarvan de hoofdsom en de rentebetalingen worden geïndexeerd met de inflatie.
Kostendeekkende premie	In het FTK gedefinieerde premie die benodigd is om de kosten van de pensioenregeling te dekken, bestaande uit de actuariële premie benodigd voor de pensioeninkoop, een opslag voor de opbouw of instandhouding van het vereist eigen vermogen en een kostenopslag.
Marktwaarde	Bedrag waarvoor een belegging of een verplichting kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde, tot een transactie bereid zijnde partijen die onafhankelijk zijn. De marktwaarde is meestal gebaseerd op actuele marktprijzen.
Min. van SZW	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
RTS	Rente Termijn Structuur
Securities lending	Uitlenen van effecten voor een vastgestelde periode aan derden in ruil voor een geldelijke vergoeding.
Strategische assetallocatie	Langetermijnverdeling van de beleggingen over beleggingscategorieën (voornamelijk aandelen, obligaties en onroerend goed) en segmenten (regio, stijl of anderszins) daarbinnen, gebaseerd op een ALM-studie.
Tactische assetallocatie	Kortetermijnverdeling van de beleggingen over beleggingscategorieën (voornamelijk aandelen, obligaties en onroerend goed) en segmenten (regio, stijl of anderszins) daarbinnen, gebaseerd op marktontwikkelingen.
TN	TOTAL Nederland, gevestigd te Voorburg.
TPF	TOTAL Pensioenfonds Nederland, gevestigd te Nieuwdorp.
TRN	TOTAL Raffinaderij Nederland, gevestigd te Nieuwdorp.
TV	Technische Voorziening pensioenverplichtingen.
UPO	Uniform pensioenoverzicht. Gestandaardiseerde pensioenopgave ten behoeve van de deelnemers, waarin onder meer het opgebouwde pensioen en het te bereiken pensioen zijn vermeld.
Valutarisico	Risico dat waarde van beleggingen verandert als gevolg van veranderingen in valutakoersen.
Waardeoverdracht	Naar een andere pensioenregeling (pensioenfonds of verzekeraar) overdragen van de waarde van opgebouwde pensioenaanspraken.
WMC	World Markets Company, gevestigd te Amsterdam. Bedrijf dat de beleggingsresultaten van een fonds meet en die vergelijkt met die van een groot aantal andere pensioenfonds (benchmarking).